

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอบลูง จังหวัดจันทบุรี

สถานีพัฒนาที่ดินจันทบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2564

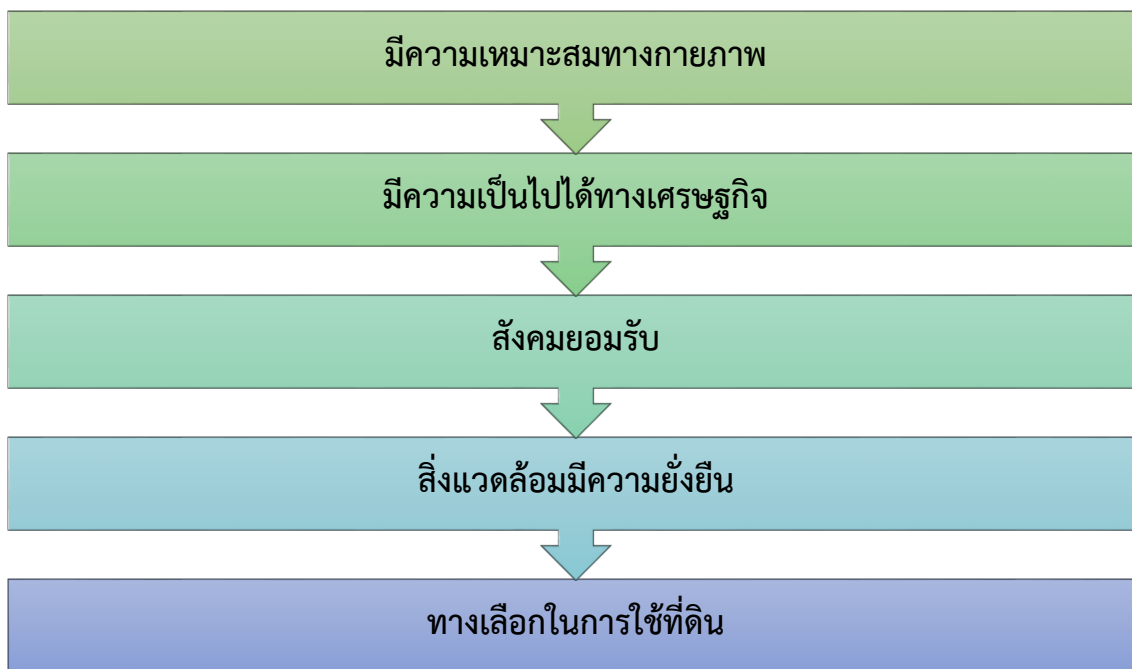

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ

อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
กันยายน 2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-1
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-6
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-10
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-14
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-6
3.3 ทรัพยากรดิน	3-7
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-9
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-5
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-6
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-29
6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-29
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-7
เอกสารอ้างอิง	อ1
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้	ผ1-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน ปี 2532-2561	2-8
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	2-11
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน ปี 2561	2-14
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน ปี 2561	2-15
2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน ปี 2561	2-16
2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน ปี 2561	2-20
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย	3-1
3-2 บ่อบาดาล ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	3-6
3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	3-11
3-4 สมบัติที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	3-12
3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	3-16
4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	4-3
5-1 ขึ้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	5-5
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	6-6
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563	7-8
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-10
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน แผน 5 ปี (พ.ศ. 2563-2567)	7-11

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	2-3
2-2 ความลาดชัน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	2-4
2-3 ภูมิประเทศ ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	2-5
2-4 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดลำพูน	2-9
2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดลำพูน	2-10
2-6 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	2-13
2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	2-15
2-8 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน ปี 2561	2-21
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	3-3
3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	3-4
3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	3-5
3-4 ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	3-7
3-5 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	3-14
3-6 ทรัพยากรดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	3-15
3-7 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	3-17
4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	4-5
4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	4-8
4-3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	4-9
6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	6-28
6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	6-29
7-1 ระบบการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	7-6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับ
ฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินราย
แปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และ
กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สรุปรวบรวมข้อมูลทั้ง ภายภาค เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตาม
ประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16
แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน
เขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(2) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตข้าวอินทรีย์ การขุดพื้นที่กักเก็บน้ำ การสนับสนุนแผงโซลาร์
เซลล์ เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“**ที่ดิน**” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง
บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก
ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช
สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“**ที่ดิน**” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ
สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้
หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate)

อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามกระบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระงับป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“เมืองคุณภาพชีวิต วิถีพอเพียง เกษตรคุณภาพ ท่องเที่ยวยั่งยืน นิเวศน์ไร้มลพิษ”

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบ่อ ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอลำลูกขันไปทางทิศตะวันออก ระยะทางประมาณ 13 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 96.50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 60,311 ไร่ มีอาณาเขต ติดต่อดังรูปที่ 2-1

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลวังสรรพรส อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบางชัน อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

ทิศตะวันออกติดต่อกับ ตำบลประณีต ตำบลเขาสมิง อำเภอสมิง จังหวัดตราด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลวันยาว ตำบลซึ้ง อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

ตำบลบ่อมีถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) และถนน คงอนุสรณ์ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3447 หนองระหาน - นาวง) ส่วนถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน / ชุมชน และ ซอยต่าง ๆ

(เทศบาลตำบลบ่อ, 2561)

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านหนองระหาน

หมู่ที่ 6 บ้านมาบชุมเห็ด

หมู่ที่ 2 บ้านหวก

หมู่ที่ 7 บ้านท่าสอน

หมู่ที่ 3 บ้านบ่อบน

หมู่ที่ 8 บ้านวังสรรพรส

หมู่ที่ 4 บ้านบ่อล่าง

หมู่ที่ 9 บ้านหวก

หมู่ที่ 5 บ้านหวนา

หมู่ที่ 10 บ้านบ่อเจริญ

(เทศบาลตำบลบ่อ, 2561)

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

ประวัติตำบลบ่อจากการบอกเล่าสืบต่อกันมา พบว่ามีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ครั้งสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชใช้เส้นทางเดินทัพผ่านจากจังหวัดจันทบุรีไปยังจังหวัดตราด ในระหว่างทางได้มาหยุดพักแรมและมีการตั้งค่ายทหารขึ้นบริเวณพื้นที่ตำบลบ่อ (ปัจจุบันคือหมู่ ๑ บ้านหนองระหาน) เนื่องจากกองทัพมีทหารจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องใช้น้ำสำหรับอุปโภค บริโภค ปริมาณมากในระหว่าง

พักแรม เนื่องจากแหล่งน้ำจืดมีน้อยในพื้นที่ จึงต้องใช้กำลังทหารขุดบ่อน้ำ หนองน้ำขึ้น เพื่อนำน้ำมาใช้ประโยชน์การพักแรม ซึ่งบริเวณที่ทหารของพระเจ้าตากสิน ขุดบ่อหรือหนองน้ำนี้ ในอดีตเรียกบริเวณดังกล่าวว่า “หนองทหาร” ต่อมาถึงปัจจุบัน ได้เรียกเพี้ยนมาเป็น “หนองระหาร” ในปัจจุบัน สำหรับประวัติการตั้งรกรากของประชาชนในตำบลบ่อนั้น ได้เริ่มก่อตั้งมานานกว่า ๑๐๐ ปีแล้ว โดยพบว่ามีที่ตั้งรกรากตั้งแต่รัชสมัยรัชการที่ ๕ โดยชนเผ่าพื้นเมืองที่เข้ามาตั้งรกรากแต่ดั้งเดิม คือชนกลุ่มมูเหวรา ซอง และเขมร ต่อมาเริ่มมีการอพยพประชากรจากที่ต่างๆ เข้ามาตั้งรกรากเพิ่มขึ้น เหตุที่ใช้ชื่อตำบลบ่อนั้น เนื่องมาจากการที่ชนกลุ่มได้เริ่มก่อตั้งหมู่บ้านและแสวงหาพื้นที่ทำนาและการเกษตรและเริ่มขุดหาแหล่งน้ำจืดเพื่อใช้ในการเกษตรและใช้บริโภค อุปโภค โดยการขุดเจาะบ่อน้ำ จึงเป็นที่มาในการตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “ตำบลบ่อ”

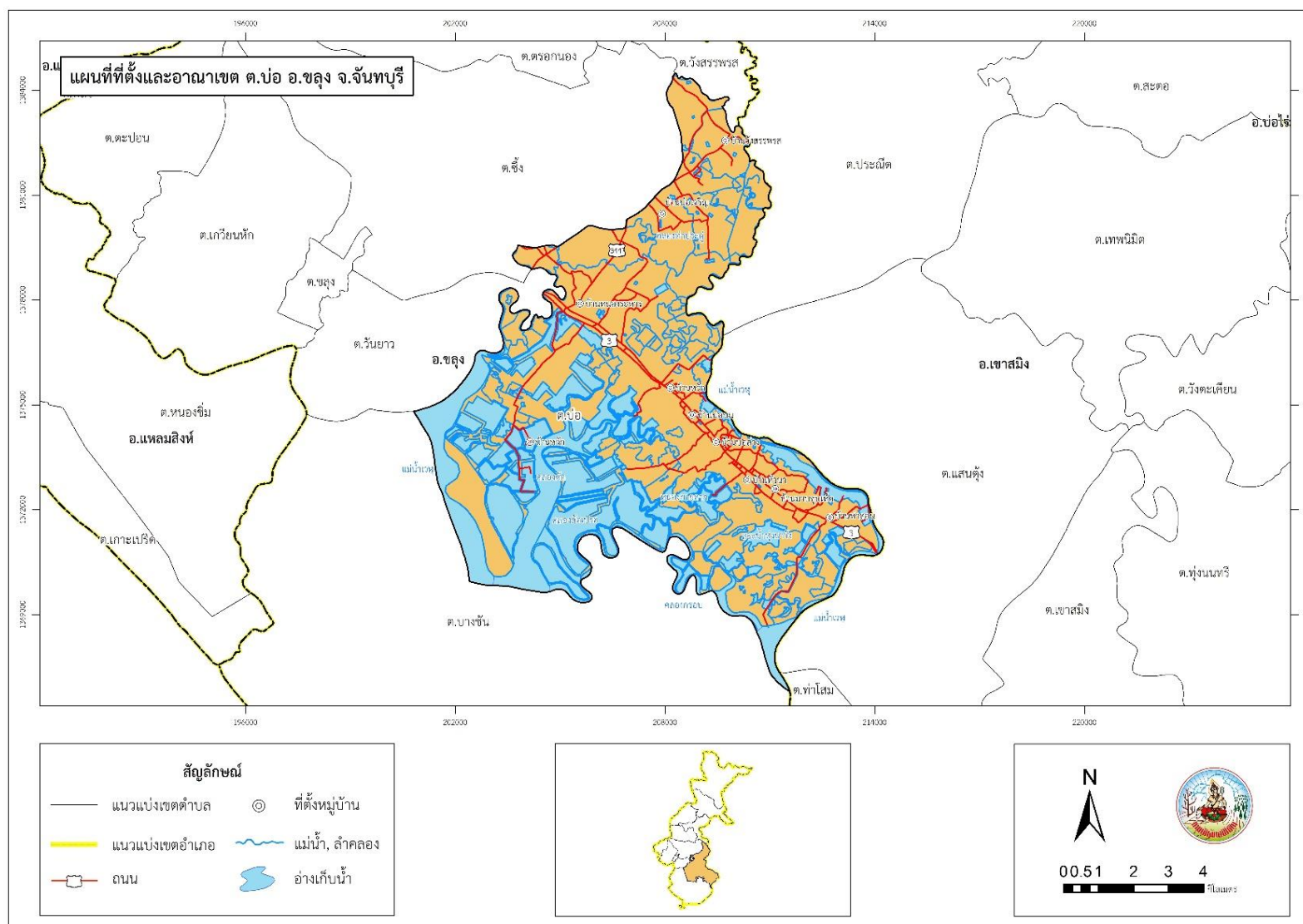
เทศบาลตำบลบ่อได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลบ่อเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๓๙ และยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลบ่อ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ปัจจุบันเทศบาลตำบลบ่อมีฐานะเป็นเทศบาลตำบลขนาดเล็ก (เทศบาลตำบลบ่อ, 2561)

2.4 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศมีสภาพราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงพื้นที่สูงชัน โดยส่วนใหญ่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาเป็น 2-5 เปอร์เซ็นต์ และ 5-12 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ความสูงจากระดับทะเลปานกลาง 0-60 เมตร เปอร์เซ็นต์ โดยมีด้านสูงของพื้นที่อยู่ทางขอบของพื้นที่ด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และลาดเทลงสู่ตอนกลาง และตอนล่าง บริเวณพื้นที่ราบปากแม่น้ำชายฝั่งทะเล และพื้นที่ป่าชายเลนของพื้นที่ตำบล (รูปที่ 2-2 และรูปที่ 2-3)

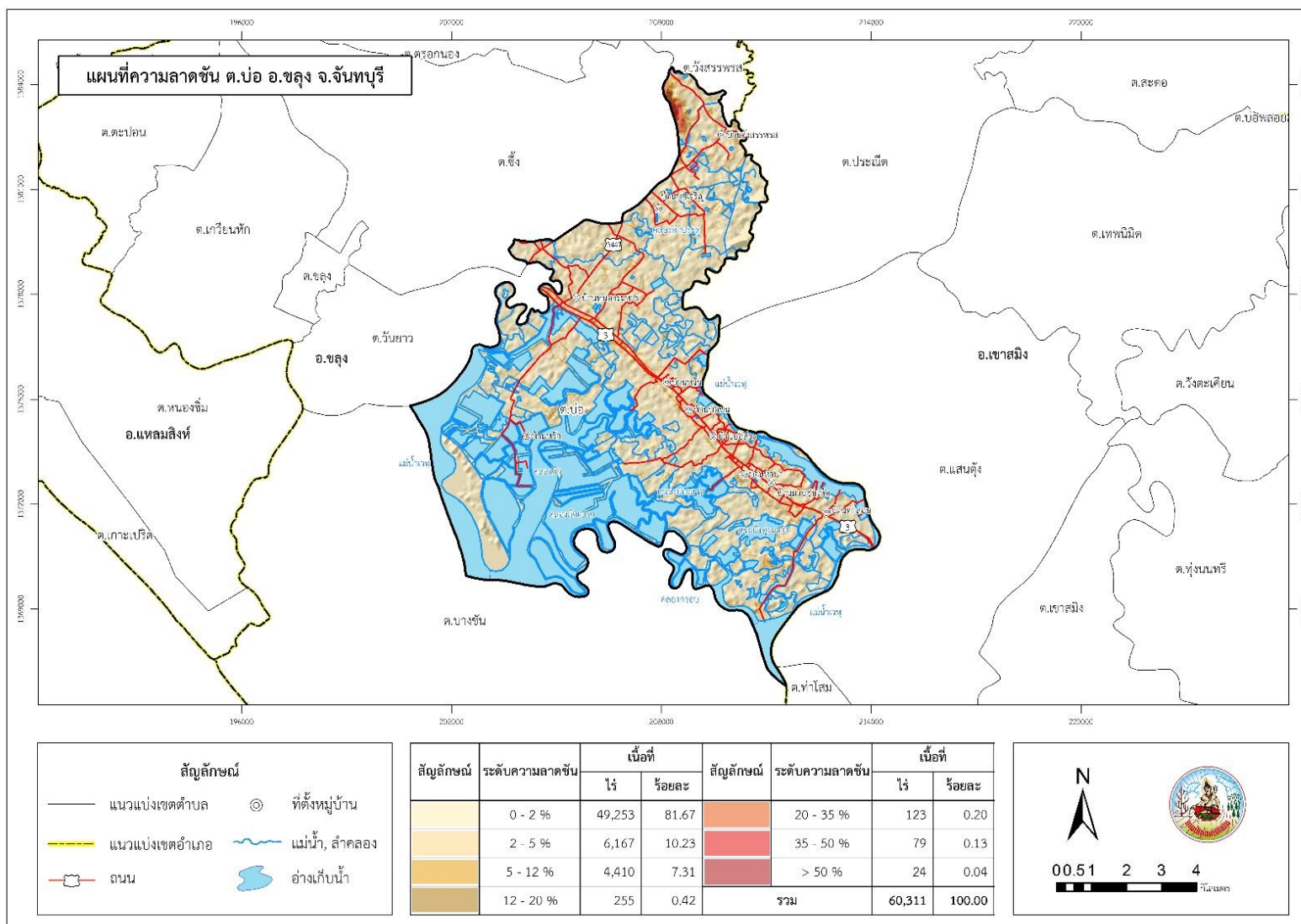
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

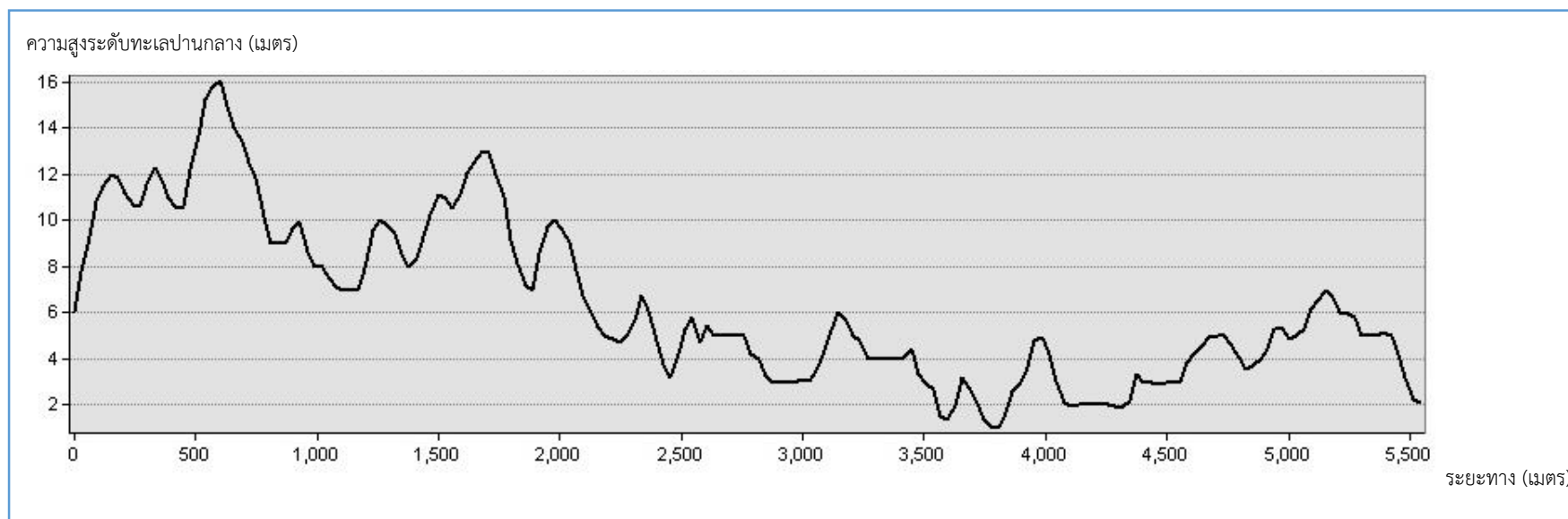
รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำดวน จังหวัดจันทบุรี

รูปที่ 2-2 ความลาดชัน ตำบลบ่อ อำเภอลำดวน จังหวัดจันทบุรี

รูปที่ 2-3 ภูมิประเทศ ตำบลบ่อ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาพอากาศทั่วไป

จังหวัดนครราชสีมาอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดเวียนประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมในช่วงฤดูหนาวตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งจะนำความความเย็นมาสู่จังหวัด และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมในช่วงฤดูฝนประมาณกลางเดือน พฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม จากลักษณะภูมิประเทศที่มีชายฝั่งทะเลและมีเทือกเขาอยู่ใกล้ทะเลด้านที่เป็ดรับ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากอ่าวไทยอย่างเต็มที่จึงทำให้ฝนตกมากตามแนวภูเขาและชายฝั่งทะเล โดยจังหวัดนครราชสีมาฝนตกชุกตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไปจนถึงเดือนกันยายน

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดนครราชสีมา พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงต้นเดือนมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้งแล้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุด คือ เดือนธันวาคม

2.5.3 อุณหภูมิ

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้เขตชายฝั่งทะเลจึงได้รับอิทธิพลจากลมทะเล ทำให้อากาศไม่ร้อนจัด ในฤดูร้อนและฤดูหนาวอากาศก็ไม่หนาวจัด จากสถิติอุณหภูมิเฉลี่ยของจังหวัดนครราชสีมาพบว่า มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนต่ำสุดในเดือนธันวาคม 26.5 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนสูงสุดในเดือนเมษายน 28.9 องศาเซลเซียส ซึ่งในแต่ละเดือนอุณหภูมิมีค่าแตกต่างกันไม่มากนัก

2.5.4 ปริมาณน้ำฝน

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีฝนชุกเกือบตลอดปี เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศอำนวยการให้คือมีบางส่วนที่เป็นเทือกเขาสูง บริเวณที่อยู่ด้านหน้าของทิวเขาจะเกิดลักษณะฝนภูเขาตกอยู่เสมอ

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำทะลุ จังหวัดจันทบุรี

ซึ่งปริมาณฝนที่ตกในลักษณะดังกล่าวอาจทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลากรุนแรงเข้าท่วมพื้นที่ใกล้เคียงและบริเวณตัวเมืองได้ นอกจากนี้ บริเวณจังหวัดจันทบุรียังอยู่ใกล้ทะเลได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เต็มที่ ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไปบริเวณ อำเภอเมือง อำเภอท่าใหม่ อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอลำทะลุ ซึ่งเป็นบริเวณชายฝั่งทะเลด้านรับลมมีปริมาณฝนรวมตลอดปีประมาณ 2,500-3,000 มิลลิเมตร ส่วนอำเภอมะขามและอำเภอโป่งน้ำร้อนซึ่งเป็นบริเวณที่อยู่ลึก เข้าไปในแผ่นดินมีฝนรวมทั้งปี 1,600-2,000 มิลลิเมตร สำหรับปริมาณฝนรวมตลอดปีบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 2,994.2 มิลลิเมตร โดยมีจำนวนวันฝนตก 169 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนมิถุนายน และกันยายนมีปริมาณฝนรวมเฉลี่ย 512.6 มิลลิเมตร และ 497.6 มิลลิเมตรตามลำดับ สำหรับปริมาณฝนสูงที่สุดใน 24 ชั่วโมง ที่เคยตรวจได้คือ 409.5 มิลลิเมตร ที่สถานีอากาศเกษตรพลั่ว อำเภอลำทะลุ เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2562

บริเวณจังหวัดจันทบุรีมีปริมาณฝนเฉลี่ย 2,989.6 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 170 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 528.3 มิลลิเมตร และฝนตกประมาณ 24 วัน จากเส้นชั้นน้ำฝน พบว่า ตำบลบ่อมีฝนอยู่ในช่วง 3,500-3,700 มิลลิเมตร

(กรมอุตุนิยมวิทยา, 2562)

2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561) ณ สถานีอุตุนิยมวิทยาจันทบุรีได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมถึงกลางเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน และช่วงนี้อาจจะเกิดภาวะน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจจะเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ จะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนมีนาคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-4 ถึง รูปที่ 2-5)

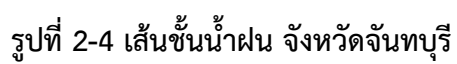
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

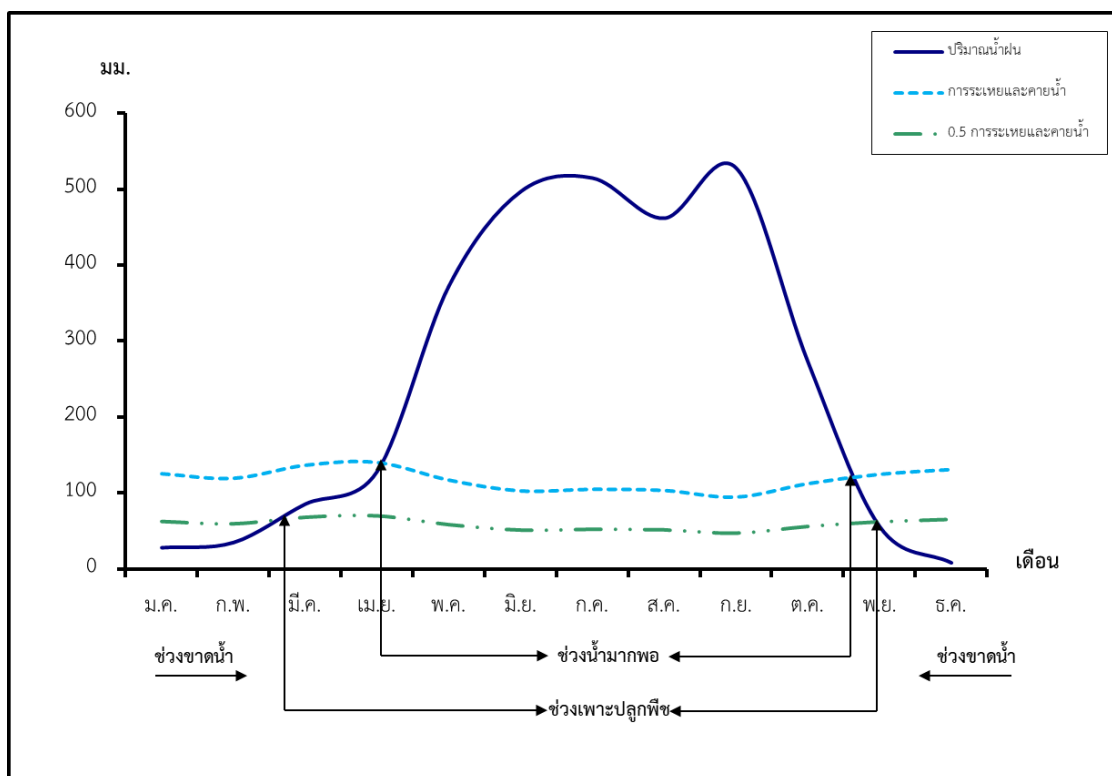
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดนครราชสีมา ปี 2532-2561

เดือน	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (°C)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวน วัน ฝนตก (วัน)	ปริมาณ ฝนใช้ การ* (มม.)	การระเหย และการ คายน้ำ อ้างอิง* (มม.)
ม.ค.	22.1	32.5	26.7	69.0	28.1	3.2	26.8	125.6
ก.พ.	23.2	32.8	27.4	74.0	34.9	4.3	33.0	119.6
มี.ค.	24.4	33.3	28.3	77.0	85.6	7.5	73.9	136.7
เม.ย.	25.0	34.1	28.9	78.0	128.4	10.3	102.0	140.4
พ.ค.	25.2	33.2	28.6	83.0	372.9	21.4	162.3	117.2
มิ.ย.	25.3	32.2	28.2	84.0	497.2	24.3	174.7	102.9
ก.ค.	25.1	31.6	27.8	84.0	515.0	24.7	176.5	105.1
ส.ค.	25.0	31.5	27.8	85.0	462.1	24.2	171.2	103.5
ก.ย.	24.6	31.5	27.3	86.0	528.3	24.1	177.8	94.8
ต.ค.	24.2	32.4	27.3	82.0	273.1	18.4	152.3	112.5
พ.ย.	23.4	32.6	27.3	73.0	55.9	6.1	50.9	124.8
ธ.ค.	22.1	32.1	26.5	67.0	8.1	1.8	8.0	131.1
รวม	-	-	-	-	2,989.6	170.3	1,309.4	1,414.2
เฉลี่ย	24.1	32.5	27.7	78.5	-	-	-	-

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2562)

รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดจันทบุรี

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 3,345 ไร่ หรือร้อยละ 5.55 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 31,092 ไร่ หรือร้อยละ 51.54 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 4,781 ไร่ หรือร้อยละ 7.92 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาไร่ และนาข้าว
 - 2.2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 32 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สับปะรด
 - 2.3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 4,895 ไร่ หรือร้อยละ 8.11 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน ยูคาลิปตัส และกระถิน
 - 2.4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 7,482 ไร่ หรือร้อยละ 12.41 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ผลผสม ทุเรียน ทุเรียน/เงาะ ทุเรียน/กล้วย ทุเรียน/มังคุด เงาะ เงาะ/มังคุด เงาะ/ระกำ สละ มะม่วง กล้วย ลำไย ขนุน มังคุด มังคุด/กลางสาด ลองกอง และมังคุด/ระกำ สละ
 - 2.5) พืชสวน มีเนื้อที่ 29 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

2.6) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 13,873 ไร่ หรือร้อยละ 23.00 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง และสถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง

3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 9,398 ไร่ หรือร้อยละ 15.59 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบ สมบูรณ์ และป่าชายเลนสมบูรณ์

4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 8,981 ไร่ หรือร้อยละ 14.89 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ และบ่อน้ำในไร่นา

5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 7,495 ไร่ หรือร้อยละ 12.42 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม บ่อลูกวัง บ่อดิน และพื้นที่ถม (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,345	5.55
U201	หมู่บ้านบนพื้นที่ราบ	2,621	4.35
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ	193	0.32
U405	ถนน	365	0.61
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	166	0.27
A	พื้นที่เกษตรกรรม	31,092	51.54
A100	นาร้าง	1,257	2.08
A101	นาข้าว	3,524	5.84
A205	สับปะรด	32	0.05
A302	ยางพารา	2,195	3.64
A303	ปาล์มน้ำมัน	2,419	4.01
A304	ยูคาลิปตัส	62	0.10
A308	กระถิน	219	0.36
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	17	0.03
A401	ไม้ผลผสม	4,461	7.40
A403	ทุเรียน	1,347	2.23
A403/A404	ทุเรียน/เงาะ	19	0.03
A403/A411	ทุเรียน/กล้วย	175	0.29
A403/A419	ทุเรียน/มังคุด	932	1.55

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

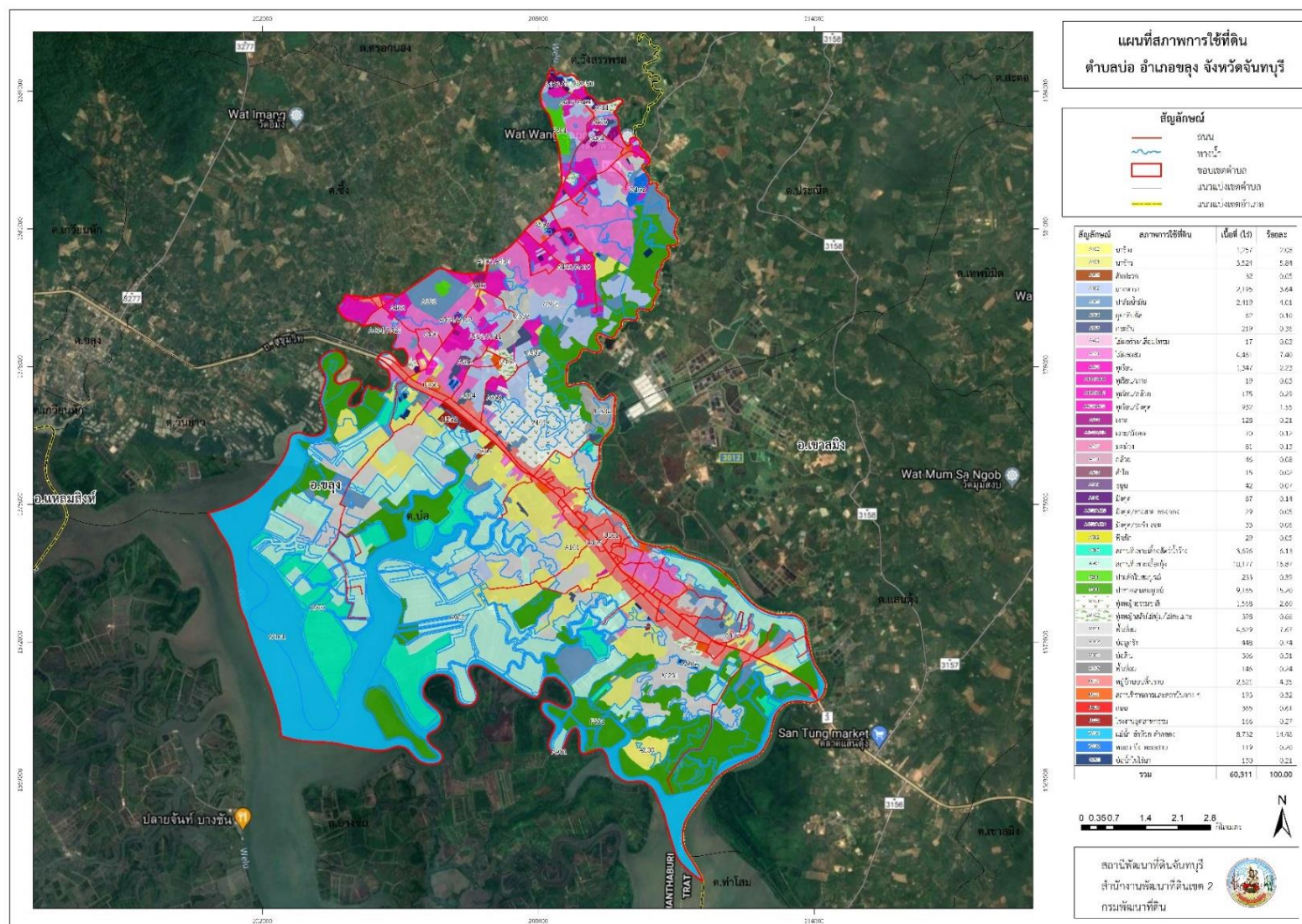
ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A404	เงาะ	128	0.21
A404/A419	เงาะ/มังคุด	70	0.12
A407	มะม่วง	81	0.13
A411	กล้วย	46	0.08
A413	ลำไย	15	0.02
A416	ขนุน	42	0.07
A419	มังคุด	87	0.14
A419/A420	มังคุด/กลางสาด ลองกอง	29	0.05
A419/A421	มังคุด/ระกำ สละ	33	0.06
A502	พืชผัก	29	0.05
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	3,696	6.13
A903	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง	10,177	16.87
F	พื้นที่ป่าไม้	9,398	15.59
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	233	0.39
F301	ป่าชายเลนสมบูรณ์	9,165	43.01
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	7,495	12.42
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	1,568	2.60
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	398	0.66
M201	พื้นที่ลุ่ม	4,629	7.67
M302	บ่อลูกรัง	448	0.74
M304	บ่อดิน	306	0.51
M405	พื้นที่ถม	146	0.24
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	8,981	14.89
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	8,732	14.48
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	119	0.20
W202	บ่อน้ำในไร่นา	130	0.21
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		60,311	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

รูปที่ 2-6 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2562 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลบ่อ มีประชากรรวม 7,226 คน แยกเป็นชาย 3,543 คน เป็นหญิง 3,683 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 84.91 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,528 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตร 727 ครัวเรือน หรือร้อยละ 23.50 และเป็นครัวเรือนไม่ได้ประกอบอาชีพการเกษตร 2,367 ครัวเรือน หรือร้อยละ 76.50 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4 และรูปที่ 2-7

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลบ่อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ปี 2562

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลบ่อ	2,528	3,543	3,683	7,226
หมู่ที่ 1 บ้านหนองระหาร	419	505	556	1,061
หมู่ที่ 2 บ้านห้วย	205	284	316	600
หมู่ที่ 3 บ้านบ่อบน	261	363	341	704
หมู่ที่ 4 บ้านบ่อล่าง	186	270	305	575
หมู่ที่ 5 บ้านหัวนา	296	407	427	834
หมู่ที่ 6 บ้านมาบชุมเห็ด	288	413	426	839
หมู่ที่ 7 บ้านท่าสอน	262	314	337	651
หมู่ที่ 8 บ้านวังสรรพรส	222	372	382	754
หมู่ที่ 9 บ้านห้วย	262	417	416	833
หมู่ที่ 10 บ้านบ่อเจริญ	126	188	168	356
ทะเบียนบ้านกลาง	1	10	9	19

ที่มา : สำนักงานทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ่อ (2564)

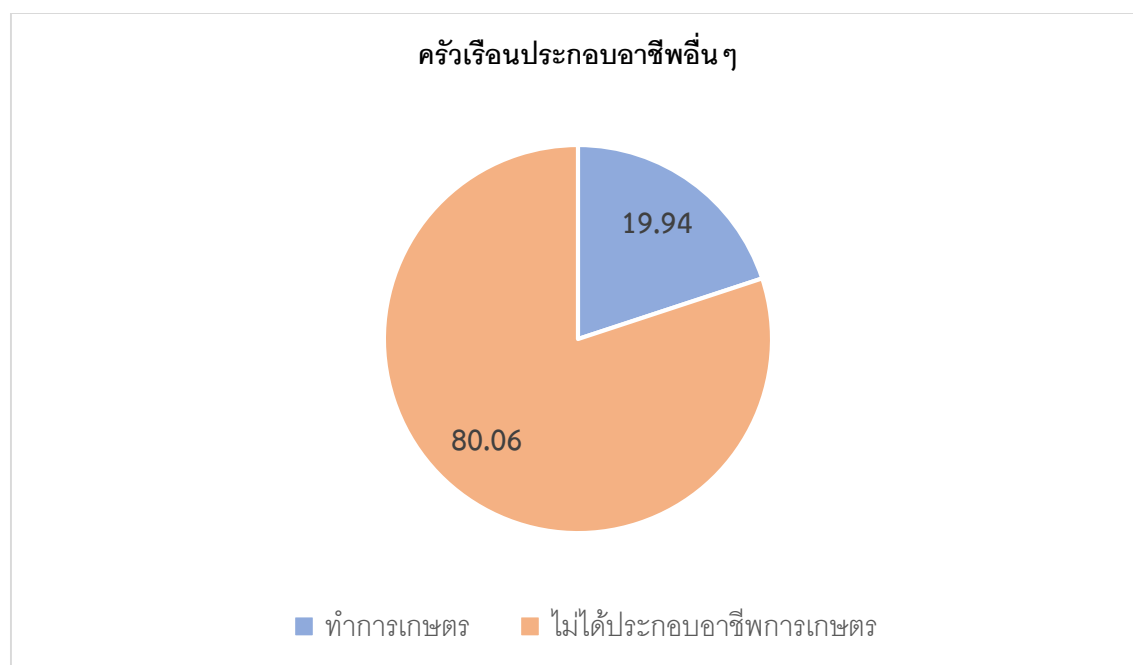
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูก จันทบุรี

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลบ่อ อำเภอลำลูก จันทบุรี ปี 2564

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด (ครัวเรือน)	2,528 ¹⁾	100.00
จำนวนครัวเรือนเกษตร	504 ²⁾	19.94
จำนวนครัวเรือนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพการเกษตร	2,024	80.06

ที่มา: 1) สำนักงานทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ่อ (2564)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2564)

รูปที่ 2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลบ่อ อำเภอลำลูก จันทบุรี

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี

2) สภาพทั่วไป

จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ปี 2562 สภาพทั่วไปของตำบลบ่อ ได้แก่ แหล่งน้ำ โครงสร้างพื้นฐาน การประกอบอาชีพ สถานที่สำคัญ การคมนาคมขนส่ง ตำบลบ่อใช้ถนนเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก ซึ่งถนนสายหลักในพื้นที่ ได้แก่ ถนนของกรมทางหลวง คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3(ถนนสุขุมวิท) และถนนคองอนุสรณ์(ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3447 หนองระหาน-นาง) ถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน และซอยต่างๆ ส่วนมากเป็นถนนเทศบาล ประกอบด้วย ถนนลูกรัง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยาง ใช้การได้ดี ในครัวเรือนมีไฟฟ้าเกือบครอบคลุมทุกพื้นที่

3) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ตำบลบ่อมีแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ หรือน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค จากการประปาส่วนภูมิภาค 12 แห่ง ส่วนใหญ่ในครัวเรือนมีน้ำประปาใช้เพียงพอตลอดทั้งปี

4) สถาบันการศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษา 5 แห่ง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่ง และศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) 1 แห่ง

5) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 แห่ง สำนักงานเทศบาลตำบล 1 แห่ง วัด 6 แห่ง ป้อมตำรวจชุมชน 1 แห่ง ศูนย์ปฏิบัติการการแพทย์ฉุกเฉิน 1 แห่ง ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 1 แห่ง วิสาหกิจชุมชน 1 แห่ง และศูนย์ฝึกอาชีพ 1 แห่ง เป็นต้น

6) สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ในพื้นที่ตำบลบ่อ มีสถานที่ท่องเที่ยวในด้านอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเชิงนิเวศป่าชายเลน พันธุ์ไม้ป่าชายเลน เช่น โกงกาง ลำพู ลำแพน แสม ประสัก เป็นต้น สัตว์ธรรมชาติ เช่น นกเหยี่ยวแดง นกน้ำ กุ้ง หอย ปู ปลา เป็นต้น และยังมี แหล่งธรรมชาติ เช่น หิ่งห้อย

ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำทะลุ จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลบ่อ อำเภอลำทะลุ จังหวัดจันทบุรี ปี 2564

สภาพสังคม	จำนวน (แห่ง)
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
แม่น้ำเวฬุวัน	1
คลอง(คลองเวฬุ,คลองญาติ,คลองมาบไฟ,คลองตรอกนอง)	4
แม่น้ำเวฬุวัน	1
สถาบันการศึกษา	
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	5
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3
ศูนย์การศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัย	1
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน(แห่ง)	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	2
สำนักงานเทศบาลตำบล	1
วัด	6
ป้อมตำรวจชุมชน	1
ศูนย์ปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน	1
ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	1
วิสาหกิจชุมชน	1
ศูนย์ฝึกอาชีพ	1
สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ	
ป่าชายเลน	1

ที่มา: เทศบาลตำบลบ่อ (2561)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี

7) หมอหินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอหินอาสาในตำบลบ่อมีจำนวน 14 ราย คือ

1. นายภักดี	ไขแก้ว	หมอหินอาสาระดับตำบล
2. นายโกวิท	โวหาระวัน	หมอหินอาสาระดับตำบล
3. นางสาวลำไย	พงษ์พานิช	หมอหินอาสาระดับหมู่บ้าน
4. นางเพทาย	อยู่เจริญ	หมอหินอาสาระดับหมู่บ้าน
5. นายบุญช่วย	สุขสำราญ	หมอหินอาสาระดับหมู่บ้าน
6. นายรัตนัย	จำรัส	หมอหินอาสาระดับหมู่บ้าน
7. นายวิศิษฐ์	จันทน์โท	หมอหินอาสาระดับหมู่บ้าน
8. นายถาวร	ประสาโท	หมอหินอาสาระดับหมู่บ้าน
9. นายเสวต	มลิผล	หมอหินอาสาระดับหมู่บ้าน
10. นางมาลี	นุชวงษ์	หมอหินอาสาระดับหมู่บ้าน
11. นายสาโรจน์	นุชวงษ์	หมอหินอาสาระดับหมู่บ้าน
12. นายปรีดา	ธรรมจรัส	หมอหินอาสาระดับหมู่บ้าน
13. นายธนู	พลูทวี	หมอหินอาสาระดับหมู่บ้าน
14. นายสิงขรณ์	ทรงศิลป์	หมอหินอาสาระดับหมู่บ้าน

(กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

8) การถือครองที่ดิน

ปี 2562 ประชากรตำบลบ่อจำนวน 7,226 คน ถือครองที่ดินเฉลี่ยคนละ 7.25 ไร่

9) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของตำบลบ่อ ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตรกรรม ได้แก่ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทำสวน ไม้ผลผสม ทุเรียน เงาะ มังคุด ทำนา เป็นต้นนอกจากนี้หลังฤดูการทำนา ชาวบ้านบางส่วนประกอบอาชีพรับจ้างเสริม เช่น การประมงจับสัตว์น้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติ

9.1) การประกอบอาชีพ

ตำบลบ่อ เป็นพื้นที่เหมาะทำการเกษตร ประชากรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การทำสวน ทำนา และมีอาชีพเสริม เช่น การประมงจับสัตว์น้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติ และการทำเหมืองสัมปทานแร่ทราย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

9.1.1) อาชีพทำเกษตรกรรม ได้แก่ อาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง ส่วนหนึ่งมีอาชีพประมง จับสัตว์น้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติ อาชีพปลูกไม้ผล ได้แก่ ไม้ผล

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี

ผสม ทุเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง มะม่วง กล้วย ลำไย ขนุน รองลงมาได้แก่ อาชีพลูกไม้ยืนต้นได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส และอาชีพการปลูกข้าว และมีอาชีพรับจ้างทั่วไป

9.1.2) ด้านอุตสาหกรรม ตำบลบ่อมีโรงงานขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเลื่อยไม้ โรงงานอิฐบล็อก โรงซ่อมรถยนต์ เหมืองทราย ธุรกิจวัสดุก่อสร้าง และ สถานตรวจสภาพรถ เป็นต้น

9.2) ด้านแรงงาน

แรงงานในพื้นที่มีทั้งคนไทย และคนต่างด้าว ซึ่งส่วนใหญ่คนต่างด้าวจะเป็นแรงงานชาวกัมพูชาที่เข้ามาประกอบอาชีพรับจ้างต่างๆ ภายในเขตเทศบาล เช่นเกษตรกรรม ประมง

9.3) ด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

ในพื้นที่ตำบลบ่อมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญ คือ แม่น้ำเวฬุ มีต้นกำเนิดจากคลองขวางในเขตอำเภอมะขาม มีระยะทางยาวประมาณ 88 กิโลเมตร โดยไหลผ่านพื้นที่หลายตำบลในอำเภอลำลูกเกด รวมถึงตำบลบ่อด้วย แม่น้ำเวฬุ มีสาขา ได้แก่ คลองเวฬุ คลองญาติ คลองมาบไฟ คลองตรอกนอง และคลองเล็กๆหลายสาย เช่น คลองลัดเปรต คลองป่าโปร่ง คลองยายสุข คลองกรอบ และคลองตัก มีน้ำเพียงพอตลอดทั้งปี 6 หมู่บ้าน เพียงพอเฉพาะฤดูฝน 2 หมู่บ้าน และไม่มีแหล่งน้ำสำหรับเพาะปลูก 2 หมู่บ้าน ด้านอุปโภค-บริโภคมีน้ำใช้เพียงพอตลอดทั้งปี ร้อยละ 99.15 ของครัวเรือนทั้งหมด

9.4) ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2562 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 224,985.24 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 122,231.02 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 152,880.24 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 83,057.49 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 72,105 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 39,173.53 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-6 และรูปที่ 2-8

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี

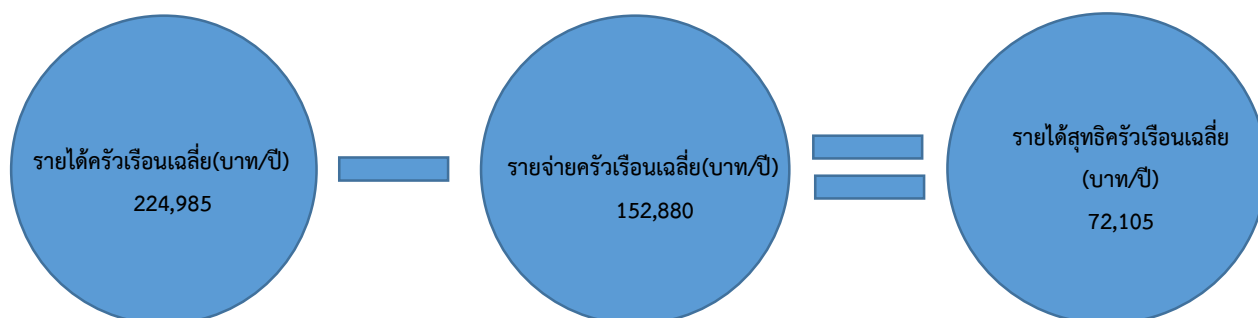
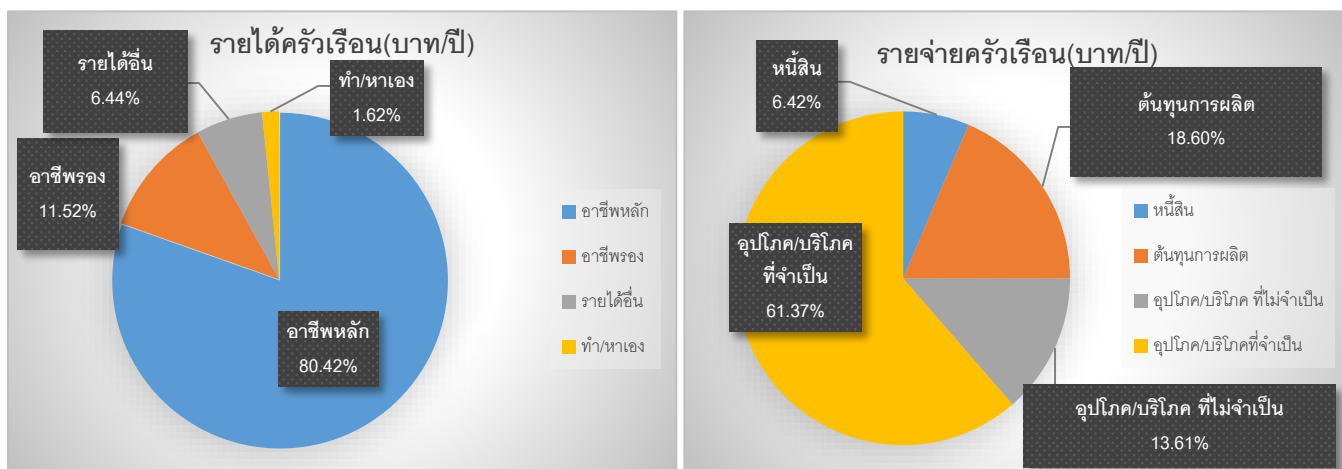
ตารางที่ 2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ปี 2562

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ ครัวเรือน เฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้ บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่าย ครัวเรือน เฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่าย บุคคล เฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลบ่อ	180,943.27	25,921.12	14,478.39	3,642.46	224,985.24	122,231.02	152,880.24	83,057.49
หมู่ที่ 1 บ้านหนองระหาร	254,612.94	56,528.38	13,263.68	2,439.05	326,844.03	189,871.82	257,637.17	149,667.84
หมู่ที่ 2 บ้านห้วย	214,056.74	4,872.34	8,078.01	85.11	227,092.20	156,960.78	64,836.88	44,813.73
หมู่ที่ 3 บ้านบ่อบน	150,517.01	44,129.26	16,018.52	6,224.49	216,889.27	127,530.89	171,901.38	101,078.01
หมู่ที่ 4 บ้านบ่อล่าง	115,312.06	30,496.45	19,629.08	3,673.76	169,111.35	60,828.32	152,900.71	54,997.45
หมู่ที่ 5 บ้านหัวนา	123,603.20	16,476.33	21,437.87	12,813.61	174,331.01	97,234.13	95,833.14	53,451.49
หมู่ที่ 6 บ้านมาบชุมเห็ด	187,364.64	2,555.25	23,114.92	4,417.13	217,451.93	126,963.87	174,017.04	101,603.50
หมู่ที่ 7 บ้านท่าสอน	164,278.93	9,172.96	9,614.62	1,839.62	184,906.13	128,947.69	144,662.89	100,883.33
หมู่ที่ 8 บ้านวังสรรพรส	200,287.67	35,863.01	9,432.88	342.47	245,926.03	130,091.30	137,856.16	72,923.91
หมู่ที่ 9 บ้านห้วย	155,180.72	795.18	2,303.61	0	158,279.52	98,405.99	133,201.82	82,814.61
หมู่ที่ 10 บ้านบ่อเจริญ	273,918.92	89,459.46	27,797.30	4,216.22	395,391.89	126,662.34	168,297.30	53,913.42

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

รูปที่ 2-8 รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลบ่อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

1) ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ ป่าเลนปากน้ำเวฬุ ป่าท่าสอน ป่าหนองระหาร และป่าท่าม่วง ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย

รายชื่อ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ป่าเลนปากน้ำเวฬุ	22,423	37.18
ป่าท่าสอน	2,292	3.80
ป่าหนองระหาร	529	0.88
ป่าท่าม่วง	27	0.04
พื้นที่นอกเขตป่า	35,040	58.10

2) ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

2.1) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535)

- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 1,475 ไร่
 - เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 21,986 ไร่
 - เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร เนื้อที่ 1,995 ไร่
- ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-2

3) เขตพื้นที่กันออกและพื้นที่นอกเขตป่า เนื้อที่ 34,855 ไร่

2.2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528)

- ชั้นที่ 2 เนื้อที่ 37 ไร่
- ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 47,932 ไร่
- ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 12,154 ไร่

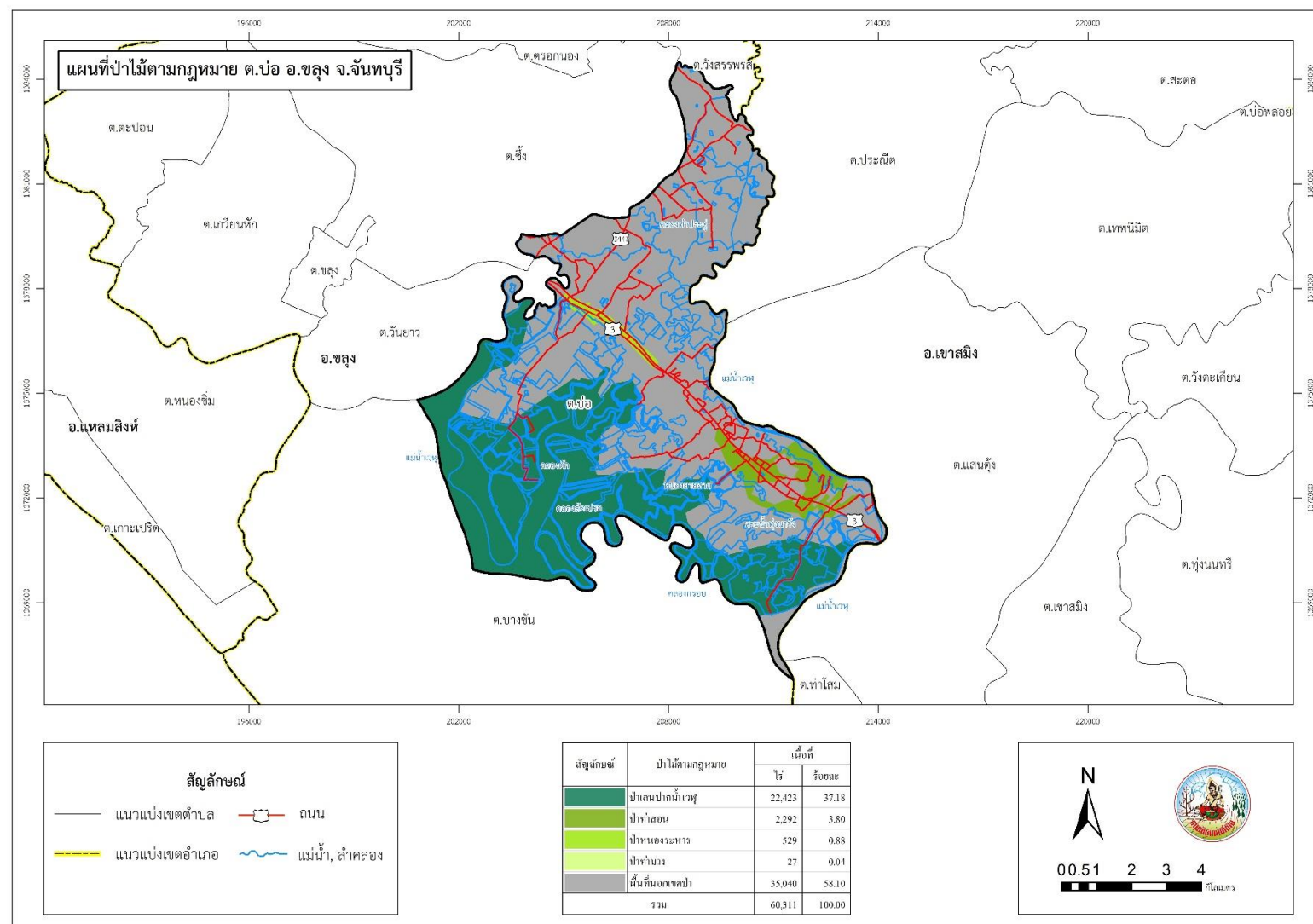

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-3

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น
ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

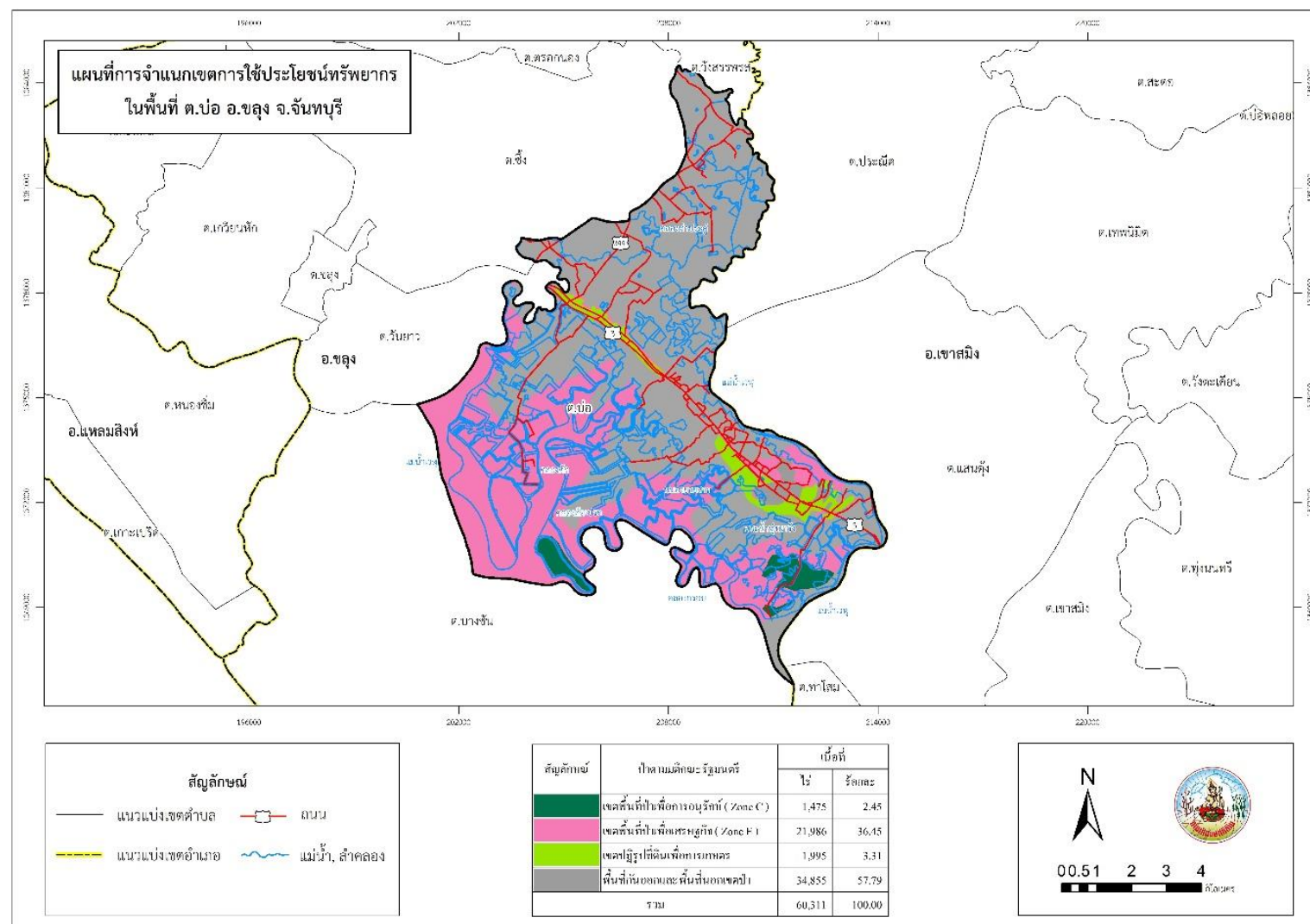
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

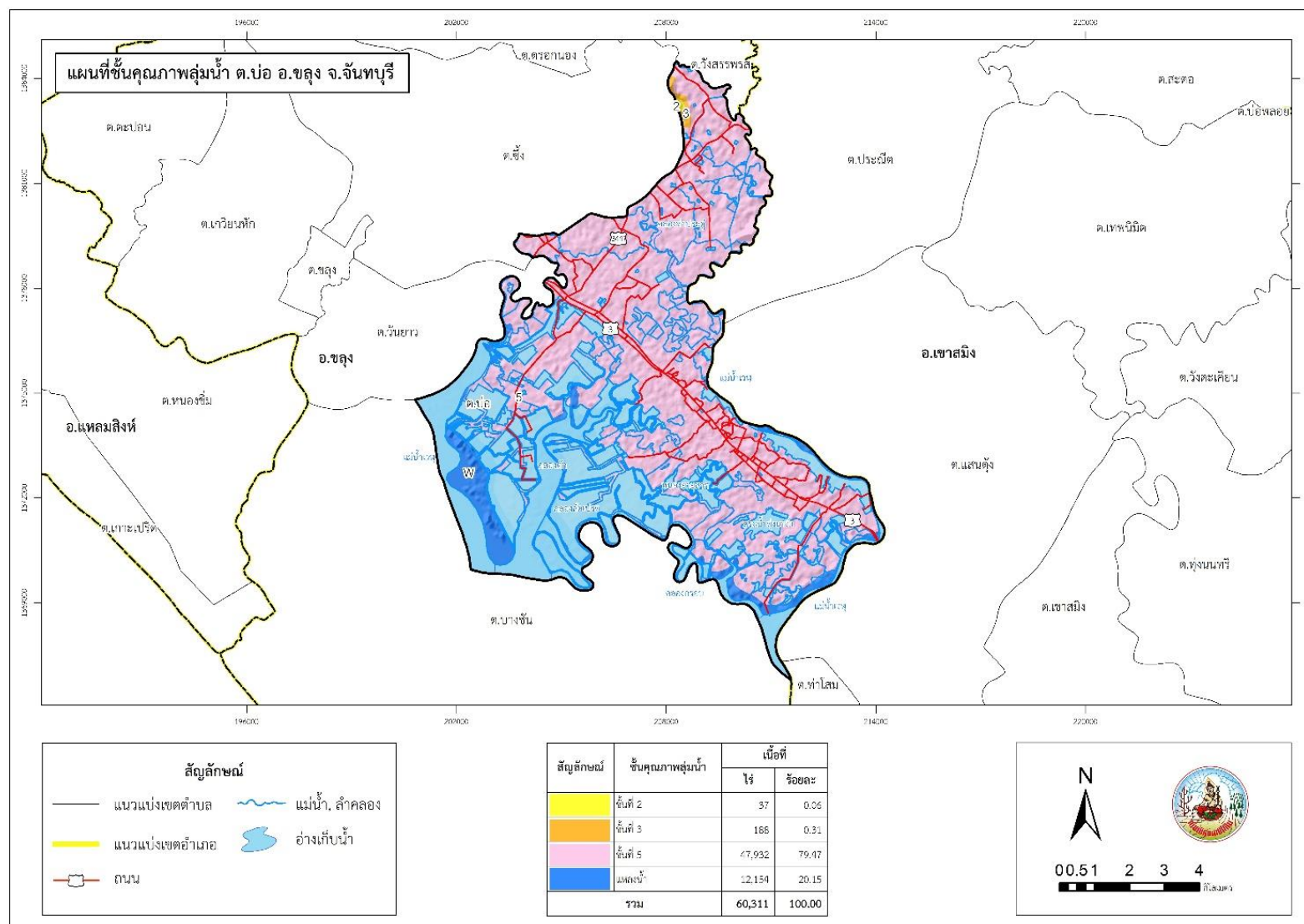
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลบ่อ อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

- 1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำเวฬุ คลองลัดเปรต คลองตัก คลองท่าประดู่
- 2) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ สระน้ำทุ่งนาวัง หนองยายสาก บ่อน้ำในไร่นา จำนวน 34 บ่อ

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน 7 บ่อ ส่วนใหญ่เป็นบ่อสำหรับอุปโภค-บริโภค จำนวน 6 บ่อ และบ่อสำหรับการเกษตร จำนวน 1 บ่อ น้ำเป็นน้ำจืด มีความลึก 18-60 เมตร

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-2 และรูปที่ 3-4 ถึง 3-5

ตารางที่ 3-2 บ่อบาดาล ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

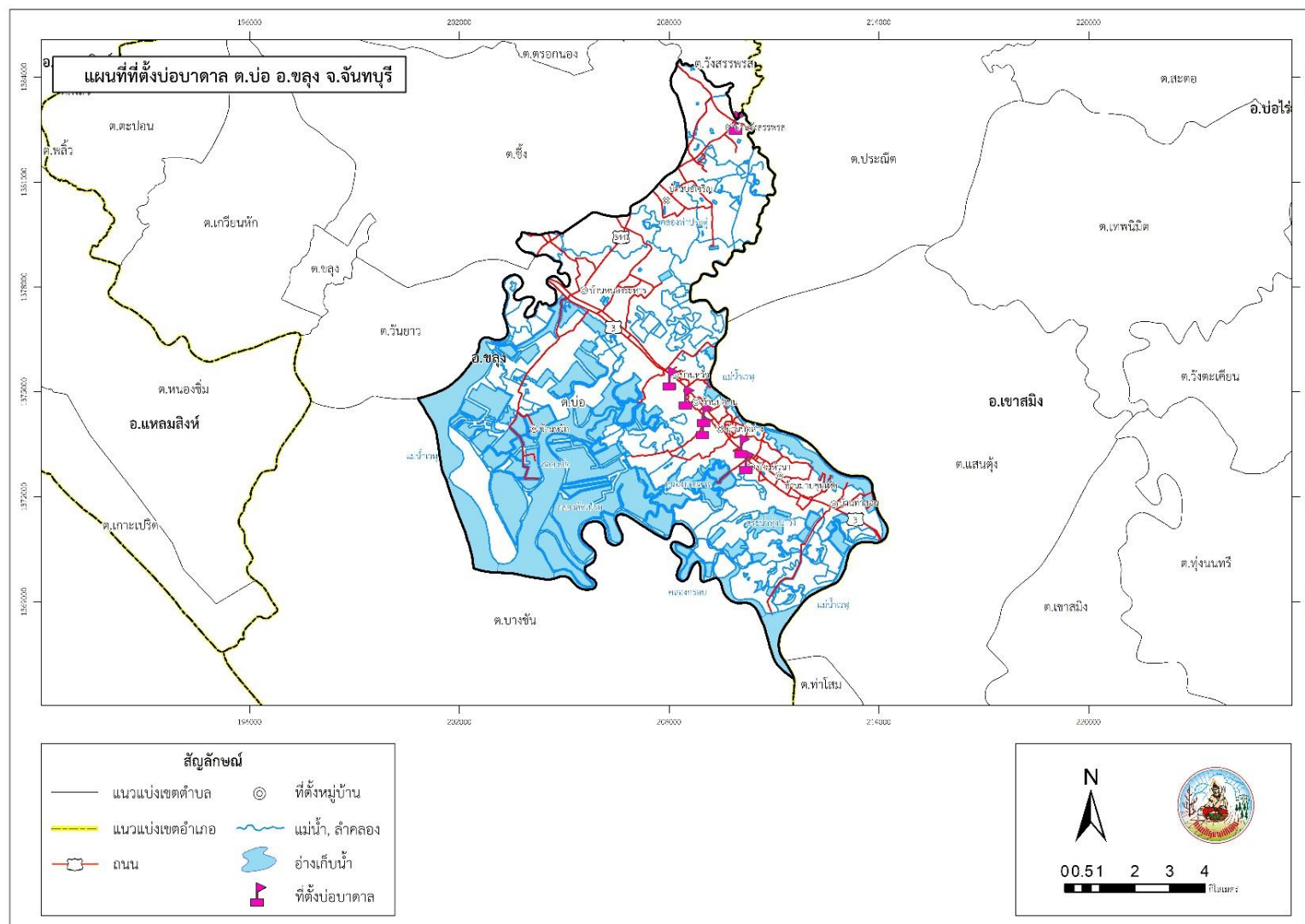
ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	Latitude	Longitude				
1	12.41581009	102.3234437	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	60	2
2	12.4234619	102.3188707	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	30	2.36
3	12.41895682	102.3237332	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	19.5	2.1
4	12.40696143	102.3349311	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	30	1.48
5	12.4109507	102.3336221	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	18	-
6	12.49448517	102.3313617	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	21.5	4.1
7	12.42829762	102.3145654	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	20.5	3

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

รูปที่ 3-4 ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย

- 1) ชุดดินชะอำ (Ca) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็ว คือ
 - หน่วยแผนที่ดิน Ca-sicA : ชุดดินชะอำ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,556 ไร่ หรือร้อยละ 4.24 ของพื้นที่ตำบล
- 2) ชุดดินชลบุรี (Cb) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว คือ
 - หน่วยแผนที่ดิน Cb-sA : ชุดดินชลบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,495 ไร่ หรือร้อยละ 4.14 ของพื้นที่ตำบล
- 3) ชุดดินฉลอง (ChI) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำดี คือ
 - หน่วยแผนที่ดิน ChI-sA : ชุดดินฉลอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล
- 4) ชุดดินคลองซาก (Kc) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี คือ
 - หน่วยแผนที่ดิน Kc-clC : ชุดดินคลองซาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 117 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของพื้นที่ตำบล
- 5) ชุดดินควนกาหลง (Kkl) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 3,244 ไร่ หรือร้อยละ 5.38 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ
 - 5.1) หน่วยแผนที่ดิน Kkl-sA : ชุดดินควนกาหลง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,913 ไร่ หรือร้อยละ 4.83 ของพื้นที่ตำบล
 - 5.2) หน่วยแผนที่ดิน Kkl-sLB : ชุดดินควนกาหลง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 331 ไร่ หรือร้อยละ 0.55 ของพื้นที่ตำบล
- 6) ชุดดินแก่ง (Kl) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็ว คือ
 - หน่วยแผนที่ดิน Kl-clA : ชุดดินแก่ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 176 ไร่ หรือร้อยละ 0.29 ของพื้นที่ตำบล
- 7) ชุดดินโคกเคียน (Ko) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็ว คือ
 - หน่วยแผนที่ดิน Ko-sclA : ชุดดินโคกเคียน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 377 ไร่ หรือร้อยละ 0.63 ของพื้นที่ตำบล

8) ดินคล้ายชุดดินโคกเคียนที่มีชั้นศิลาแลงอ่อน และเป็นดินร่วนหยาบ (Ko-pic,col) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็ว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ko-pic,col-sIA : ดินคล้ายชุดดินโคกเคียนที่มีชั้นศิลาแลงอ่อน เป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,513 ไร่ หรือร้อยละ 5.83 ของพื้นที่ตำบล

9) ชุดดินมุโน๊ะ (Mu) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็ว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Mu-sicIA : ชุดดินมุโน๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนแก่ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 441 ไร่ หรือร้อยละ 0.73 ของพื้นที่ตำบล

10) ดินคล้ายชุดดินมุโน๊ะที่มีชั้นจาโรไซด์ตื้น (Mu-shj) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็ว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Mu-shj-sicIA : ดินคล้ายชุดดินมุโน๊ะที่มีชั้นจาโรไซด์ตื้น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนแก่ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,842 ไร่ หรือร้อยละ 6.37 ของพื้นที่ตำบล

11) ดินคล้ายชุดดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด (Ro-fl) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำดี คือ

12) ชุดดินระยอง (Ry) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำดีเกินไป คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ry-sIA : ชุดดินระยอง มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,450 ไร่ หรือร้อยละ 2.40 ของพื้นที่ตำบล

13) ชุดดินสงขลา (Sng) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วคือ

- หน่วยแผนที่ดิน Sng-sIA : ชุดดินสงขลา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 120 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของพื้นที่ตำบล

14) ชุดดินท่าจีน (Tc) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็วมาก คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Tc-sicIA : ชุดดินท่าจีน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนแก่ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,474 ไร่ หรือร้อยละ 12.39 ของพื้นที่ตำบล

15) ชุดดินทุ่งหว้า (Tg) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Tg-sIA : ชุดดินทุ่งหว้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,102 ไร่หรือร้อยละ 1.83 ของพื้นที่ตำบล

16) ดินคล้ายชุดดินทุ่งหญ้าที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Tg-mw) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำดีปานกลาง คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Tg-mw-sLA : ดินคล้ายชุดดินทุ่งหญ้าที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,057 ไร่หรือร้อยละ 1.75 ของพื้นที่ตำบล

17) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่สูงชันถึงสูงชันมากที่สุด มีเนื้อที่ 234 ไร่ หรือร้อยละ 0.39 ของพื้นที่ตำบล

18) พื้นที่เบ็ดเตล็ด (Miscellaneous areas) มีเนื้อที่ 31,728 ไร่ หรือร้อยละ 52.60 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

18.1) หน่วยแผนที่ดิน AQ : สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 13,873 ไร่ หรือร้อยละ 23.00 ของพื้นที่ตำบล

18.2) หน่วยแผนที่ดิน MARSH : พื้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 4,629 ไร่ หรือร้อยละ 7.67 ของพื้นที่ตำบล

18.3) หน่วยแผนที่ดิน ML : พื้นที่ดัดแปลง มีเนื้อที่ 146 ไร่ หรือร้อยละ 0.24 ของพื้นที่ตำบล

18.4) หน่วยแผนที่ดิน Pit : บ่อขุด มีเนื้อที่ 754 ไร่ หรือร้อยละ 1.25 ของพื้นที่ตำบล

18.5) หน่วยแผนที่ดิน U : พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 3,345 ไร่ หรือร้อยละ 5.55 ของพื้นที่ตำบล

18.6) หน่วยแผนที่ดิน W : พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 8,981 ไร่ หรือร้อยละ 14.89 ของพื้นที่ตำบล

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-3 ถึง 3-4 และรูปที่ 3-6 ถึง 3-7

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดน่าน

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Ca-sic1A	ชุดดินชะอำ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	2,256	4.24
Cb-s1A	ชุดดินชลบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	2,495	4.14
Ch1-s1A	ชุดดินคลอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	18	3.03
Kc-clC	ชุดดินคลองซาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	117	0.19
Kkl-s1A	ชุดดินควนกาหลง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	2,913	4.83
Kkl-s1B	ชุดดินควนกาหลง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	331	0.55
Kl-clA	ชุดดินแก่ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	176	0.29
Ko-sclA	ชุดดินโคกเคียน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	377	0.63
Ko-pic,col-s1A	ดินคล้ายชุดดินโคกเคียนที่มีชั้นศิลาแลงอ่อน และเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	3,513	5.83
Mu-sic1A	ชุดดินมูโนะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	441	0.73
Mu-shj-sic1A	ดินคล้ายชุดดินมูโนะที่มีชั้นจาโรไซด์ตื้น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	3,842	6.37
Ro-fl-1A	ดินคล้ายชุดดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	367	0.61
Ry-lsA	ชุดดินระยอง มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,450	2.40
Sng-s1A	ชุดดินสงขลา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	120	0.20
Tc-sic1A	ชุดดินท่าจีน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	7,474	12.39
Tg-s1A	ชุดดินทุ่งหว้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,102	1.83
Tg-mw-s1A	ดินคล้ายชุดดินทุ่งหว้าที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,057	1.75
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		60,311	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิทยทรัพยากรดิน (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำทะลุ จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำทะลุ จังหวัดจันทบุรี

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	ความอุดมสมบูรณ์	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Ca-sicLA	0-2	เลว	>20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	927	1.49
Cb-sLA	0-2	ค่อนข้างเลว	<10	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	3,252	5.22
Chl-sLA	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	500	0.80
Kc-clC	5-12	ดี	<10	35-75	0-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	3,941	6.32
Kkl-sLA	12-20	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	902	1.45
Kkl-sLB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	460	0.74
Kl-clA	0-2	เลว	<10	<35	>150	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	1,543	2.48
Ko-sclA	2-5	เลว	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,084	1.74
Ko-pic,col-sLA	5-12	เลว	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	460	0.74
Mu-sicLA	5-12	เลว	>20	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	2,490	4.00
Mu-shj-sicLA	2-5	เลว	>20	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	927	1.49
Ro-fl-LA	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	765	1.23
Ry-lsA	5-12	ดีเกินไป	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	646	1.04
Sng-sLA	0-2	ค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	3,387	5.44
Tc-sicLA	0-2	เลวมาก	>20	>75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	สูง	5,018	8.05
Tg-sLA	5-12	ดี	<10	<35	>150	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	104	0.17
Tg-mw-sLA	12-20	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	4,067	6.53
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	234	0.39
AQ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13,873	23
MARSH	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,629	7.67
ML	-	-	-	-	-	-	-	-	-	146	0.24

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

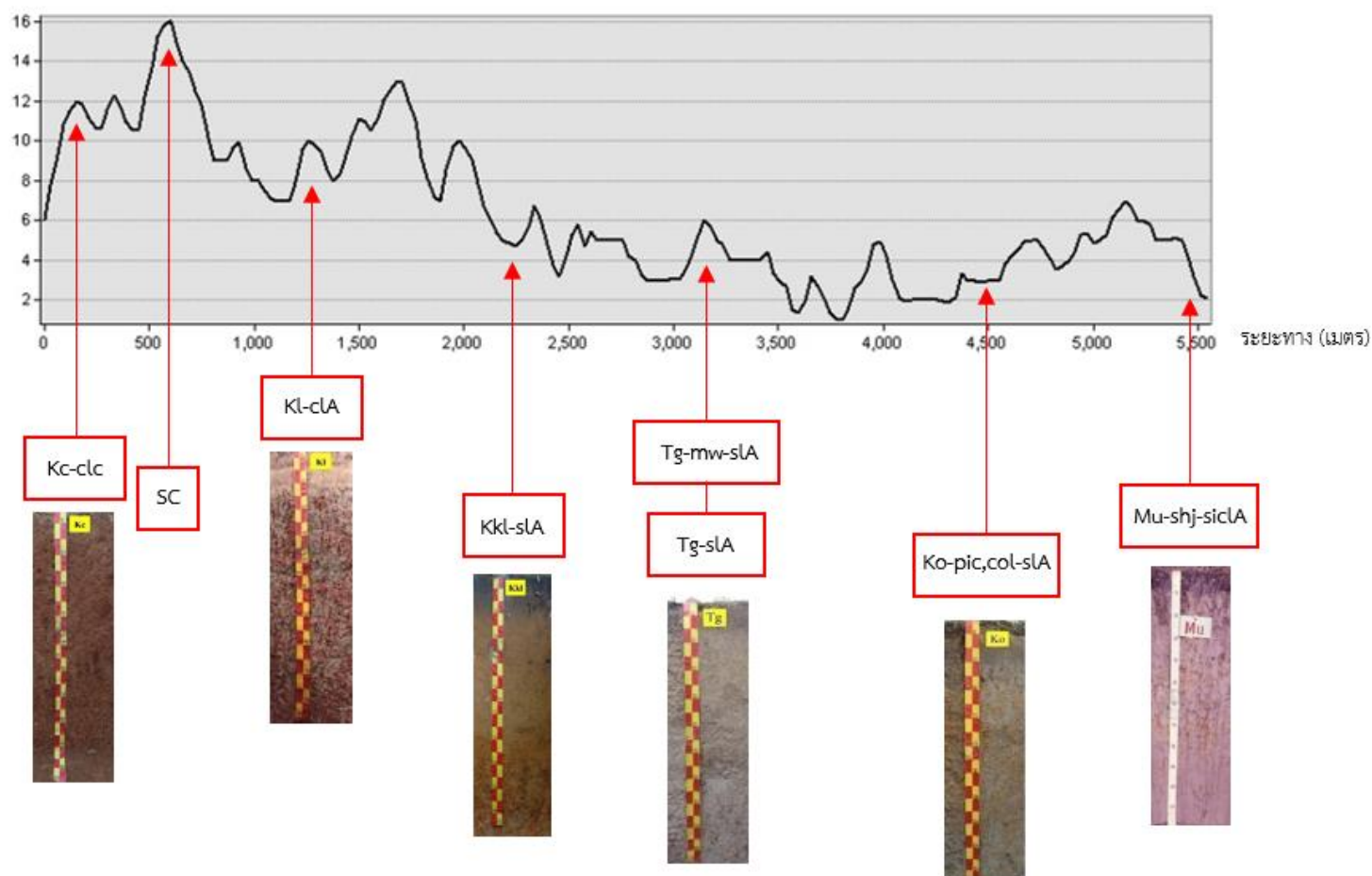
ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P_2O_5)	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์ (K_2O)	ความอุดมสมบูรณ์	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
PIT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	754	1.25
U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,345	5.55
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,981	14.89
รวมเนื้อที่ทั้งหมด										60,311	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

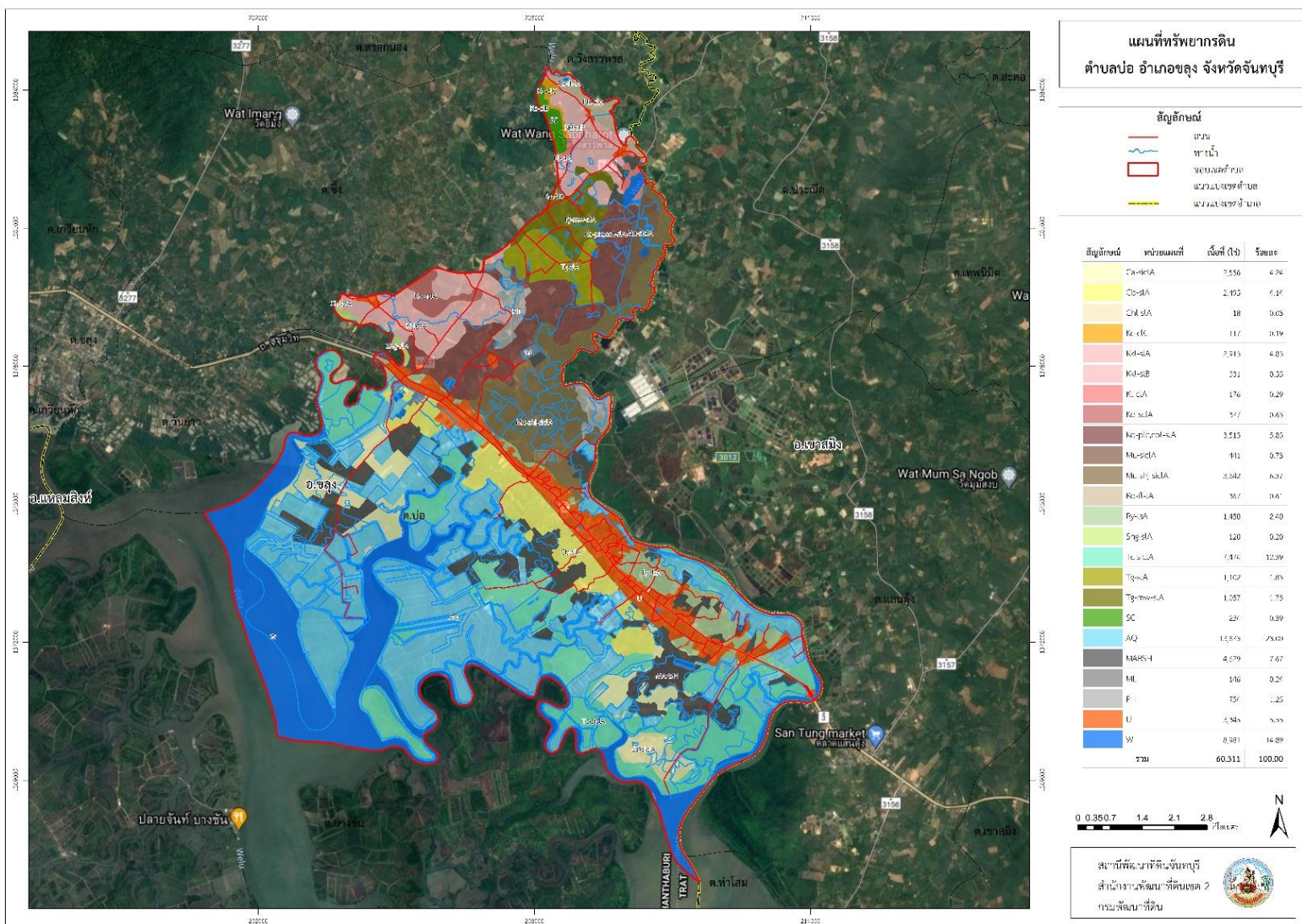
ความสูงระดับทะเลปานกลาง (เมตร)

รูปที่ 3-5 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

รูปที่ 3-6 ทรัพยากรดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

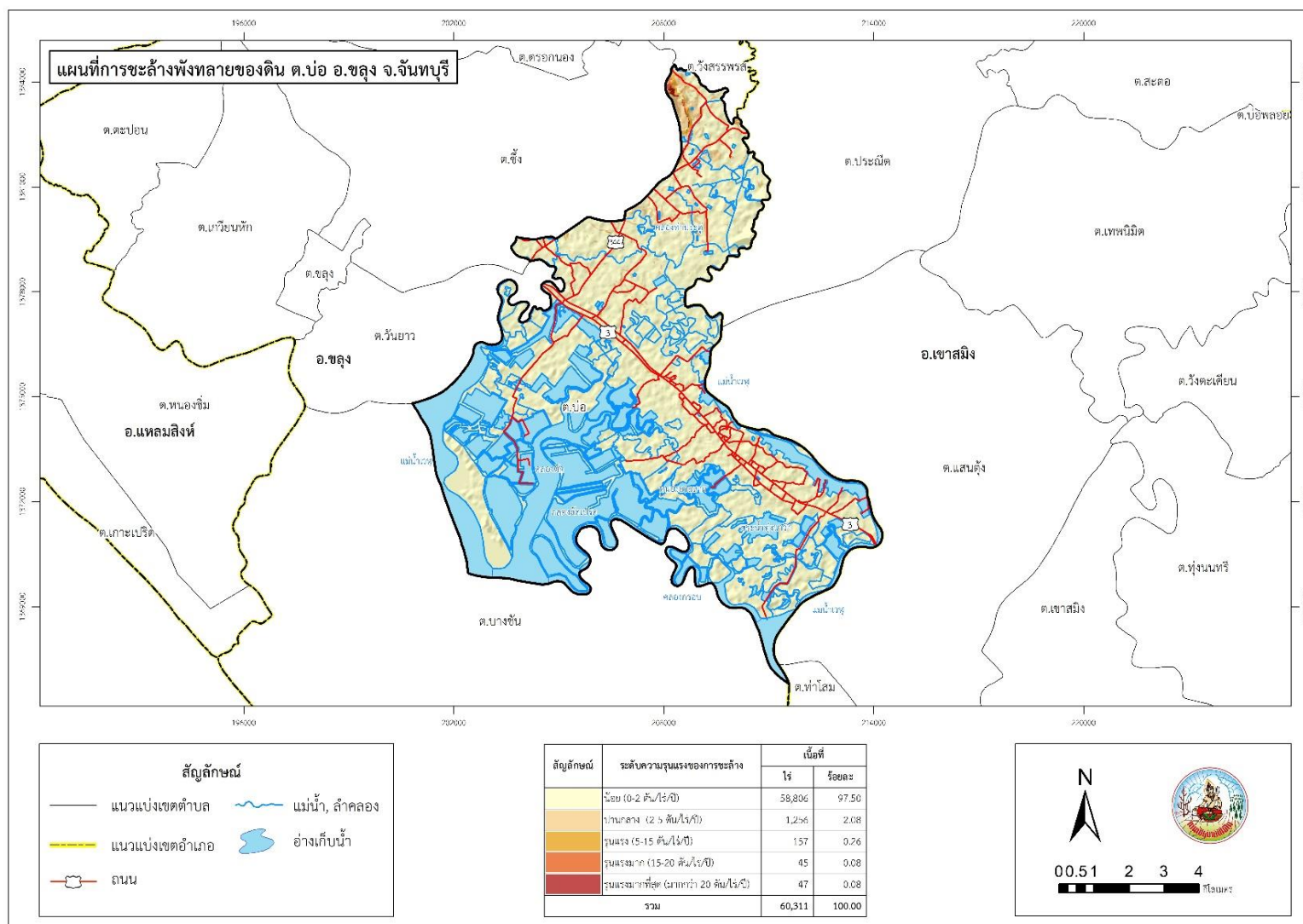
จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน มีการชะล้างพังทลายของดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-5 และรูปที่ 3-8

ตารางที่ 3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย	0-2	58,806	97.50
ปานกลาง	2-5	1,256	2.08
รุนแรง (5-15 ตัน/ไร่/ปี)	5-15	157	0.26
รุนแรงมาก	15-20	45	0.08
รุนแรงมากที่สุด	>20	47	0.08
รวม	60,525	60,311	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

รูปที่ 3-7 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลบ่อ คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำ
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3) ดินเปรี้ยว
- 4) น้ำเค็ม
- 5) ระบบส่งน้ำ
- 6) กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน
- 7) ราคาผลผลิตตกต่ำ
- 8) ต้นทุนการผลิตสูง

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และเทศบาลตำบลบ่อ มีความต้องการ 3 ประการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) แก้ไขปัญหาเรื่องน้ำเค็มรุกเข้าพื้นที่การเกษตรในฤดูแล้ง
- 4) ต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน
- 5) แก้ไขปัญหาเรื่องราคาผลผลิต
- 6) แก้ไขปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตสูง

1) กรณีการแก้ไขปัญหาค่าเสื่อมโทรมของดินนั้น การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่มีรายละเอียดดังนี้

น้อย	เนื้อที่ 58,806 ไร่ (97.50%)
ปานกลาง	เนื้อที่ 1,256 ไร่ (2.08%)
รุนแรง	เนื้อที่ 157 ไร่ (0.26%)
รุนแรงมาก	เนื้อที่ 45 ไร่ (0.08%)
รุนแรงมากที่สุด	เนื้อที่ 47 ไร่ (0.08%)

เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

ในส่วนของคุณภาพดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลบ่อ พบว่า ปฏิกิริยาของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง โดยใช้วัสดุปรับปรุงดิน

ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำ ควรมีการปรับปรุงดินให้เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช มีการปรับปรุงบำรุงดิน เช่นการปลูกพืชปุ๋ยสด

- 2) กรณีการแก้ไขปัญหาค่าขาดแคลนน้ำ และน้ำเค็มรุกเข้าพื้นที่การเกษตรในฤดูแล้ง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลบ่อ คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน 33 บ่อ (ตารางที่ 4-1 และรูปที่ 4-1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงในเขตการใช้ที่ดิน ซึ่งจะมีทั้งที่นาข้าวและที่ปลูกไม้ผล อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ และการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำเค็มรุกเข้าพื้นที่การเกษตรในฤดูแล้งนั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมชลประทาน และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนนํ้านั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำ

2.1.1) โครงการแก้มลิงบ้านห้วย หมู่ 3

2.1.2) โครงการขุดบ่อบาดาล (เนื่องจากน้ำผิวดิน เปรี้ยวและเค็ม)

2.2) การพัฒนาระบบส่งน้ำ

2.2.1) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำ ทำประตู-หนองตะกวด

2.2.2) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำ ทำประตู-หนองระหาน

2.2.3) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำ ทำประตู-คลองช้างข้าม

2.2.4) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำ ทุ่งสละ-คลองช้างข้าม

2.2.5) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำ ทุ่งสละ-คลองป่าโปร่ง

2.3) การก่อสร้างฝาย

2.3.1) โครงการก่อสร้างฝายข้ามคลองเวฬุ ใต้คลองทำประตู

2.3.2) โครงการก่อสร้างฝายแบบมีประตูกั้นน้ำเค็ม ทำยง หมู่ 10 และ หมู่ 1

2.3.3) โครงการก่อสร้างฝายแบบมีประตูกั้นน้ำเค็ม ทำยงหนองกุ่ม หมู่ 10 และ หมู่ 1

2.3.4) โครงการก่อสร้างฝายแบบมีประตูกั้นน้ำเค็ม หนองช้างข้าม หมู่ 10

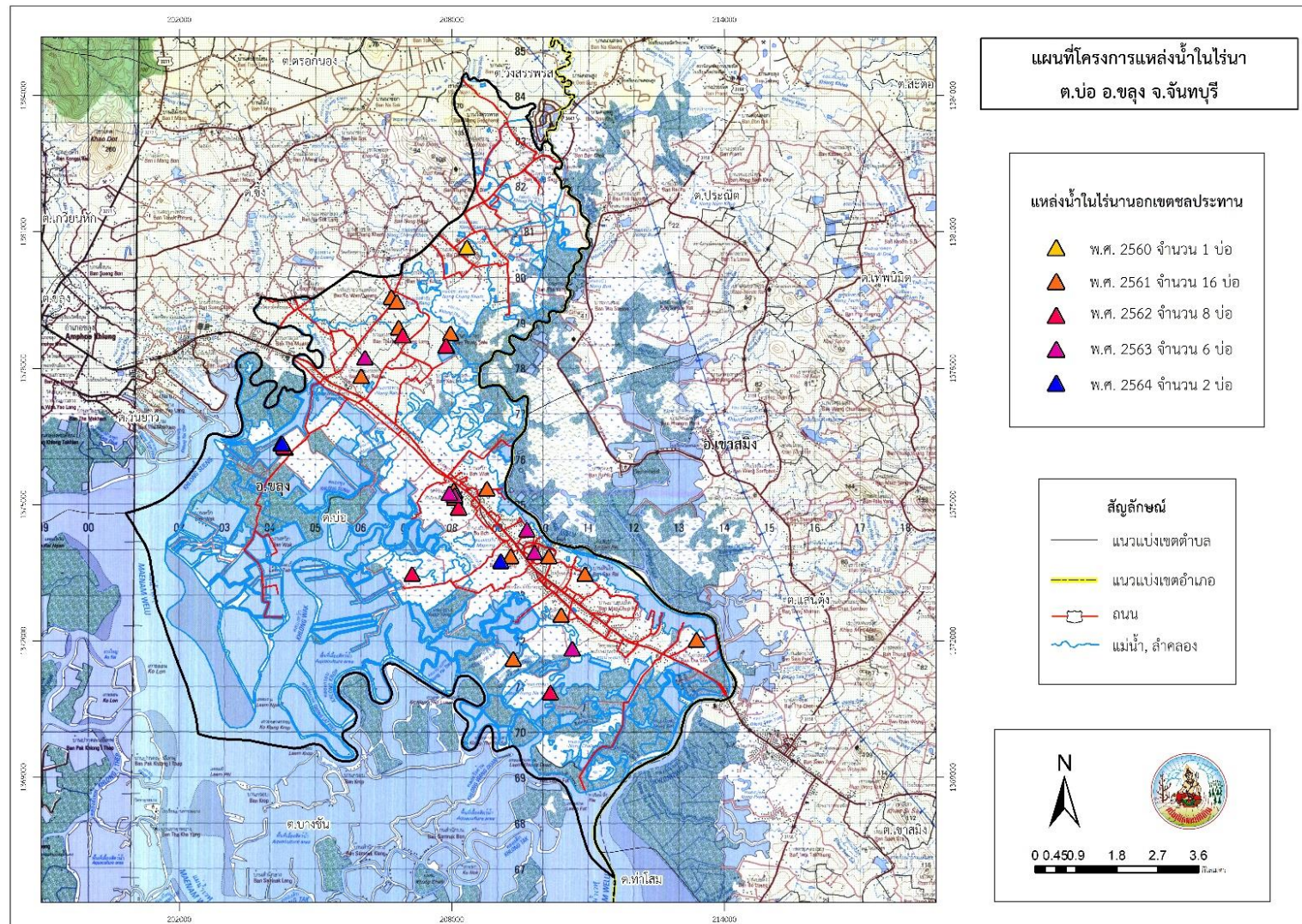
2.3.5) โครงการก่อสร้างฝายแบบมีประตูกั้นน้ำเค็ม หนองนา หมู่ 8

การดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำดังกล่าวนี้จะมีรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2560	1
2561	16
2562	8
2563	6
2564	2

รูปที่ 4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบ่อ

3) กรณีความต้องการกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกิน

เนื่องจากเกษตรกรทำการเกษตรในพื้นที่ป่าชายเลน โดยไม่มีเอกสารสิทธิ์มาเป็นระยะเวลานาน เมื่อเกิดโครงการการทวงคืนป่า โดยกรมป่าไม้ จึงเกิดปัญหาดังกล่าว ซึ่งต้องอาศัยการแก้ไขทางกฎหมายในกรณีดังกล่าว

4) กรณีเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำนั้น

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลบ่อ คือ การส่งเสริมเกษตรกรให้ทำเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าทางการเกษตร เช่น กลุ่มเกษตรอินทรีย์ PGS

5) แก้ไขปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตสูง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตสูงที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลบ่อ คือ การสาธิตการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี เพื่อลดต้นทุนทางการเกษตร โดยใช้วัตถุดิบในพื้นที่การเกษตรของตนเอง การส่งเสริมการรวมกลุ่มกันผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และการแนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนทางการเกษตร

ผลจากการจัดทำการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 5 ประการ คือ

- 1.1) ดินเสื่อมโทรม
- 1.2) น้ำขาดแคลน
- 1.3) การไร้กรรมสิทธิ์ที่ดิน
- 1.4) ราคาผลผลิตตกต่ำ
- 1.5) ต้นทุนการผลิตสูง

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 5 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ
- 2.3) แก้ปัญหาการไร้กรรมสิทธิ์
- 2.4) แก้ปัญหาราคาผลผลิต
- 2.3) ลดต้นทุนการผลิต

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 5 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค

- 3.3) ขาดแคลนน้ำที่มีคุณภาพเพื่อการเกษตร
- 3.4) ราษฎรเรียกร้องการแก้ปัญหาด้านการตลาด
- 3.5) ราษฎรเรียกร้องสิทธิในที่ดิน

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มี ไม่มีคุณภาพ
- 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.3) รายได้น้อย
- 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) ฝ่ายชลประทาน
- 5.2) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- 5.3) ปฏิรูปที่ดิน

พื้นที่ราบ

- 5.1) จัดรูปแบบนา
- 5.2) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
- 5.3) บ่อน้ำไร่นา
- 5.4) ขุดลอกลำน้ำ/ท่อส่งน้ำ/แหล่งน้ำ

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
- (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-2

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ 105 ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวหอมกัลยา

4.3.2 พื้นที่ดอน

- 1) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน
- 4) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ ไม้ผลผสม ทูเรียน เงาะ มังคุด และลองกอง

(รูปที่ 4-3)

ชนิดพืช	เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม													
ปอเทือง-ข้าว													
บริเวณพื้นที่ดอน													
ไม้ยืนต้น													
ไม้ผล													

รูปที่ 4-3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลบ่อ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 12 ชนิด และ 4 ดินคล้ายชนิดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน

ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลบ่อ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ มี 6 ชนิด ได้แก่ ข้าว ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน ทูเรียน/เงาะ/มังคุด ถั่ว และมะม่วง

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด (ศันสนีย์ อธิฐาน และคำรณ ไทรพิภ, 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) และความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cb-sIA Kl-clA Ko-sclA Ko-pic,col-sIA Mu-sicIA Mu-shj-sicIA Sng-sIA และ Tg-mw-sIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (w) และเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Chl-sIA Kc-clC Kkl-sIA Kkl-sIB Ro-fl-lA และ Tg-sIA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (w) เสียหายจาก

การกัดกร่อน (e) ความมีเกลือมากเกินไป (x) และเป็นพื้นที่ลาดชัน ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ca-sicLA Ry-lsA Tc-sicLA และ SC

ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) และความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Chl-sLA Kkl-sLA Kkl-sLB Ro-fl-lA Ry-lsA Tg-sLA และ Tg-mw-sLA

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ สภาพการหยั่งลึกของรากพืช (r) มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cb-sLA Kc-clC และ Sng-sLA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ความมีเกลือมากเกินไป (x) และเป็นพื้นที่ลาดชัน ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ca-sicLA Kl-clA Ko-sclA Ko-pic,col-sLA Mu-sicLA Mu-shj-sicLA Tc-sicLA และ SC

ปาล์มน้ำมัน

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) และความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cb-sLA Chl-sLA Kkl-sLA Kkl-sLB Ro-fl-lA Sng-sLA Tc-sicLA Tg-sLA และ Tg-mw-sLA

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ สภาพการหยั่งลึกของรากพืช (r) มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน และความมีเกลือมากเกินไป (x) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kc-clC Kl-clA Ko-sclA Ko-pic,col-sLA Mu-sicLA Mu-shj-sicLA และ Ry-lsA

พื้นที่ที่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ ความมีเกลือมากเกินไป (x) และเป็นพื้นที่ลาดชัน ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ca-sicLA Tc-sicLA และ SC

ทุเรียน/มังคุด/เงาะ

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) และความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Chl-sLA Kkl-sLA Kkl-sLB Ro-fl-lA Ry-lsA Tg-sLA และ Tg-mw-sLA

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ สภาพการหยั่งลึกของรากพืช (r) มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cb-sLA Kc-clC และ Sng-sLA

พื้นที่ที่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ความมีเกลือมากเกินไป (x) และเป็นพื้นที่ลาดชัน ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ca-sicLA Kl-clA Ko-sclA Ko-pic,col-sLA Mu-sicLA Mu-shj-sicLA Tc-sicLA และ SC

กล้วย

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) และความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Chl-sLA Kkl-sLA Kkl-sLB Ro-fl-lA Ry-lsA Tg-sLA และ Tg-mw-sLA

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ สภาพการหยั่งลึกของรากพืช (r) มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน และความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cb-sLA Kc-clC Kl-clA Ko-sclA Ko-pic,col-sLA Mu-sicLA และ Sng-sLA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความมีเกลือมากเกินไป (x) สารพิษ (z) มีข้อจำกัดด้านความลึกของจาโรไซต์ และเป็นพื้นที่ลาดชัน ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ca-sic1A Mu-shj-sic1A Tc-sic1A และ SC

มะม่วง

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cb-s1A Ch1-s1A Kc-clC Kkl-s1A Kkl-s1B Ro-fl-1A Ry-lsA Sng-s1A Tg-s1A และ Tg-mw-s1A

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ ความมีเกลือมากเกินไป (x) สารพิษ (z) มีข้อจำกัดด้านความลึกของจาโรไซต์ และเป็นพื้นที่ลาดชัน ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ca-sic1A Kl-clA Ko-sclA Ko-pic,col-s1A Mu-sic1A Mu-shj-sic1A Tc-sic1A และ SC

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ทุเรียน/เงาะ/มังคุด	กล้วย	มะม่วง
Ca-sic1A	Nx	Nox	Nx	Nox	Nxz	Noxz
Cb-s1A	S2s	S3o	S2os	S3o	S3o	S3mo
Ch1-s1A	S3o	S2msn	S2sn	S2msn	S2msn	S3m
Kc-clC	S3owe	S3r	S3r	S3r	S3r	S3mr
Kkl-s1A	S3o	S2msn	S2sn	S2msn	S2msn	S3m
Kkl-s1B	S3o	S2msn	S2sn	S2msn	S2msn	S3m
Kl-clA	S2sn	No	S3o	No	S3o	No
Ko-sclA	S2sn	No	S3o	No	S3o	No
Ko-pic,col-s1A	S2sn	No	S3o	No	S3o	No
Mu-sic1A	S2n	No	S3o	No	S3o	No
Mu-shj-sic1A	S2n	No	S3o	No	Nz	Noz
Ro-fl-1A	S3o	S2mn	S2n	S2msn	S2mn	S3m
Ry-lsA	N	S2msn	S3o	S2msn	S2msn	S3m
Sng-s1A	S2sn	S3o	S2osn	S3o	S3o	S3mo
Tc-sic1A	Nx	Nox	Nox	Nox	Nx	Nox
Tg-s1A	S3o	S2msn	S2sn	S2msn	S2msn	S3m
Tg-mw-s1A	S2mosn	S2mosn	S2sn	S2mosn	S2msn	S3m
SC	N	N	N	N	N	N

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ชั้นความเหมาะสมในการประเมินคุณภาพที่ดิน

S1 = ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (Highly suitable)

S2 = ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (Moderately suitable)

S3 = ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (Marginally suitable)

N = ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (Not suitable)

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:

m = moisture availability (ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช)

o = oxygen availability (ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช)

s = nutrient availability (ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร)

n = nutrient retention (ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร)

r = rooting condition (สภาวะการหยั่งลึกของราก)

x = excess of salt (ความเค็มมากเกินไป)

z = soil toxicities (สารพิษ วัตถุจากมลพิษของชั้นจาโรไซด์)

w = potential for mechanization (ศักยภาพการใช้เครื่องจักร)

e = erosion hazard (ความเสียหายจากการกัดกร่อน)

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้นำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายความว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในโอกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ การรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. 2560-2565	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน
8	การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (พ.ศ. 2561-2565)	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ดำรงทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นกลุ่มจังหวัดสีเขียว
9	ยุทธศาสตร์จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2562	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย และการค้า การลงทุน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
10	ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2562	ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน เพิ่มมูลค่าผลผลิต และส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเกษตร และสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร
11	ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (พ.ศ. 2561-2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบเศรษฐกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
12	ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลบ่อใช้ ยุทธศาสตร์จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2562 เป็นแนวทาง ซึ่งยุทธศาสตร์จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2562 ได้เชื่อมโยง กับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนารายสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตอุตสาหกรรม และพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

หน่วยแผนที่	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	1. เขตป่าไม้	5,647	9.37
	1.1 เขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์	1,354	2.25
1.1.1	เขตคุ้มครองสภาพป่า	1,354	2.25
	1.2 พื้นที่ป่าเศรษฐกิจ	4,293	7.12
1.2.1	เขตคุ้มครองสภาพป่า	3,409	5.65
1.2.2	เขตพื้นที่พืชรักษาธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข	884	1.47
	2. เขตเกษตรกรรม	18,288	30.32
	2.1 เขตปลูกข้าว	6,062	10.05
2.1.1	เขตปลูกข้าว ศักยภาพการผลิตปานกลาง	4,302	7.13
2.1.2	เขตปลูกข้าว ศักยภาพการผลิตต่ำ	1,643	2.73
2.1.3	เขตปลูกข้าวอินทรีย์	117	0.19
	2.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น	4,266	7.07
	2.2.1 เขตปลูกยางพารา	2,192	3.63
2.2.1.1	เขตปลูกยางพารา ศักยภาพการผลิตปานกลาง	604	1.00
2.2.1.2	เขตปลูกยางพารา ศักยภาพการผลิตต่ำ	1,588	2.63
	2.2.2 เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	2,074	3.44
2.2.2.1	เขตปลูกปาล์มน้ำมัน ศักยภาพการผลิตปานกลาง	571	0.95
2.2.2.2	เขตปลูกปาล์มน้ำมัน ศักยภาพการผลิตต่ำ	1,503	2.49

ตารางที่ 6-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	2.3 เขตปลูกไม้ผล	7,960	13.20
	2.3.1 เขตปลูกไม้ผลผสม	5,145	8.54
2.3.1.1	เขตปลูกไม้ผลผสม ศักยภาพการผลิตปานกลาง	3,429	5.69
2.3.1.2	เขตปลูกไม้ผลผสม ศักยภาพการผลิตต่ำ	1,716	2.85
	2.3.2 เขตปลูกทุเรียน	2,469	4.09
2.3.2.1	เขตปลูกทุเรียน ศักยภาพการผลิตปานกลาง	1,251	2.07
2.3.2.2	เขตปลูกทุเรียน ศักยภาพการผลิตต่ำ	1,218	2.02
	2.3.3 เขตปลูกเงาะ	198	0.33
2.3.3.1	เขตปลูกเงาะ ศักยภาพการผลิตปานกลาง	194	0.32
2.3.3.2	เขตปลูกเงาะ ศักยภาพการผลิตต่ำ	4	0.01
	2.3.4 เขตปลูกมังคุด	148	0.24
2.3.4.1	เขตปลูกมังคุด ศักยภาพการผลิตปานกลาง	109	0.18
2.3.4.2	เขตปลูกมังคุด ศักยภาพการผลิตต่ำ	39	0.06
	2.4 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	13,873	23.00
3	3. เขตพื้นที่ป่าไม้นอกเขตป่าตามกฎหมาย	4,648	7.71
	4. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,345	5.55
4.1	หมู่บ้านและสิ่งปลูกสร้าง	2,986	4.96
4.2	สถาบันและสถานที่ราชการ	193	0.32
4.3	อุตสาหกรรม	166	0.27
5	5. เขตแหล่งน้ำ	8,981	14.89
	6. เขตพื้นที่อื่นๆ	5,529	9.16
6.1	เขตพื้นที่เบ็ดเตล็ด	5,529	9.16
	เนื้อที่รวม	60,311	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 5,647 ไร่ หรือร้อยละ 9.37 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี

1) เขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์

พื้นที่เขตนี้อยู่ในพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (โซน C) ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ หรือพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 โดยเขตนี้นี้กำหนดขึ้นเพื่อให้คงสภาพเป็นป่าที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอย่างสูง เนื่องจากเป็นพื้นที่ต้นน้ำ โดยบริเวณนี้มีลักษณะเป็นผืนป่าขนาดใหญ่จึงมีความจำเป็นต้องสงวนรักษาพื้นที่ไว้เป็นป่าของประเทศต่อไป เพื่อรักษาคุณภาพของพื้นที่ตำบลและเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร อีกทั้งเพื่อป้องกันภัยธรรมชาติอันเนื่องมาจากน้ำท่วม และการพังทลายของดิน หรือเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าและหายาก ตลอดจนรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการสำรวจสภาพการใช้ที่ดิน สามารถจำแนกออกเป็นพื้นที่ป่าสมบูรณ์ พื้นที่ป่ารอสภาพฟื้นฟูป่า และพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นพื้นที่รกรากพิสูจนสิทธิตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 โดยสามารถกำหนดเขตการใช้ที่ดินได้เป็น 2 เขตย่อย ดังนี้

1.1) เขตคุ้มครองสภาพป่า (หน่วยแผนที่ 1.1.1)

มีเนื้อที่ 1,354 ไร่ หรือร้อยละ 2.25 ของพื้นที่ตำบล เขตนี้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ตามกฎหมาย ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงมีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ตามธรรมชาติมีความสำคัญต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมสูง

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

จากการที่รัฐบาลมีนโยบายที่เด่นชัดในการรักษาพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นป่าสมบูรณ์ให้คงสภาพอยู่เพื่อรักษาความสมดุลในระบบนิเวศวิทยาภายในพื้นที่ตำบล ดังนั้นข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่ในพื้นที่ดังกล่าวจึงควรดำเนินการดังนี้

- ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาดินป่าไม้ โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น เขตอุทยานแห่งชาติ และพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี กำหนดให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน

- ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2540 เรื่อง แผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้อย่างมีระบบโดยให้มีการอนุรักษ์ควบคู่กับการพัฒนาที่ยั่งยืน และสงวนรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรป่าไม้ที่เหลืออยู่รวมถึงพื้นที่ป่าที่เสื่อมสภาพ โดยต้องอยู่บนหลักในการลดปัญหาความขัดแย้งของการใช้ทรัพยากรในพื้นที่

- ควรเพิ่มมาตรการในการอนุรักษ์ที่เข้มงวดจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อคงสภาพป่าไม่ให้มีความสมบูรณ์ โดยการพัฒนาด้านต่างๆ ต้องคำนึงถึงความยั่งยืนของระบบนิเวศและผลกระทบต่อพื้นที่ตำบลด้านล่าง โดยเฉพาะแนวทางการจัดการให้พื้นที่ป่าไม้เป็นตัวควบคุมปริมาณน้ำในลุ่มน้ำในเวลาที่เหมาะสม เช่น การสร้างฝายชะลอน้ำในบริเวณที่เหมาะสม
- รณรงค์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษาผืนป่าในพื้นที่ร่วมกัน

1.2) เขตพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ

มีเนื้อที่ 4,293 ไร่ หรือร้อยละ 7.12 ของพื้นที่ตำบล พื้นที่เขตนี้อยู่ในพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ ตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ วันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ซึ่งพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจนี้ได้กำหนดไว้เพื่อการผลิตไม้และของป่า เพื่อการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ และประสานการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างทรัพยากรป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ โดยไม่รวมพื้นที่ปฏิรูปที่ดินที่ได้มีการประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกาแล้ว เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการสำรวจสภาพการใช้ที่ดิน สามารถจำแนกออกเป็นพื้นที่ป่าสมบูรณ์ พื้นที่ป่าเสื่อมสภาพฟื้นฟู และพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นพื้นที่รกร้างว่างเปล่าตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 โดยสามารถกำหนดเขตการใช้ที่ดินได้เป็น 3 เขตย่อย ดังนี้

1.2.1) เขตบำรุงรักษาสภาพป่า (หน่วยแผนที่ 1.2.1)

มีเนื้อที่ 3,409 ไร่ หรือร้อยละ 5.65 ของพื้นที่ตำบล เขตนี้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงมีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ตามธรรมชาติ เพื่อให้ราษฎรได้ใช้ประโยชน์จากป่าไม้ร่วมกัน พื้นที่เขตนี้กำหนดไว้เพื่อรักษาสภาพป่าตามธรรมชาติให้คงอยู่และเป็นพื้นที่ป้องกันไม่ให้เกิดการบุกรุกเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ที่อยู่ติดต่อกัน

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

จากการที่รัฐบาลมีนโยบายที่เด่นชัดในการรักษาพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นป่าสมบูรณ์ให้คงสภาพอยู่เพื่อรักษาความสมดุลในระบบนิเวศวิทยาภายในพื้นที่ตำบล ดังนั้น ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่ในพื้นที่ดังกล่าวจึงควรดำเนินการดังนี้

- ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาดินป่าไม้ โดยให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน
- ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2540 เรื่อง แผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้อย่างมีระบบโดยให้มีการอนุรักษ์ควบคู่กับการพัฒนาที่ยั่งยืน และสงวนรักษาไว้ซึ่ง

ทรัพยากรป่าไม้ที่เหลืออยู่รวมถึงพื้นที่ป่าที่เสื่อมสภาพ โดยต้องอยู่บนหลักในการลดปัญหาความขัดแย้งของการใช้ทรัพยากรในพื้นที่

- ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องเพิ่มมาตรการจัดการป่าไม้และจัดการป่าชุมชนแบบผสมผสานเพื่อให้ป่าคงอยู่และสามารถใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ ได้อย่างยั่งยืน
- ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องจัดทำแนวกันไฟ เพื่อป้องกันไฟป่าที่อาจเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือจากกิจกรรมของมนุษย์
- รณรงค์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษาผืนป่าในพื้นที่ร่วมกัน

1.2.2) เขตพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข (หน่วยแผนที่ 1.2.2)

มีเนื้อที่ 884 ไร่ หรือร้อยละ 1.47 ของพื้นที่ตำบล พื้นที่เขตนี้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เคยเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ตามธรรมชาติ แต่ปัจจุบันเป็นป่าไม้เสื่อมโทรม มีการบุกรุกที่ดิน มีการตัดต้นไม้เพื่อใช้ประโยชน์และนำที่ดินมาใช้ด้านเกษตรกรรม แต่เนื่องจากข้อจำกัดของลักษณะทางกายภาพของดินและสภาพภูมิประเทศในเขตนี้ไม่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืช จึงควรให้พื้นที่บริเวณนี้กลับคืนสู่สภาพป่าตามธรรมชาติดั้งเดิม หรือมีมาตรการปลูกป่าทดแทนเพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

- ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาดินป่าไม้ โดยให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน
- ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหาระเบิดสิทธิทำกินของเกษตรกรให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 โดยให้กรมป่าไม้ขึ้นทะเบียนผู้ครอบครองพื้นที่ให้ชัดเจนและให้ใช้แผนที่ทางอากาศของกรมแผนที่ทหารเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครอง
- ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2540 เรื่อง แผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้อย่างมีระบบโดยให้มีการอนุรักษ์ควบคู่กับการพัฒนาที่ยั่งยืน และสงวนรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรป่าไม้ที่เหลืออยู่รวมถึงพื้นที่ป่าที่เสื่อมสภาพ โดยต้องอยู่บนหลักในการลดปัญหาความขัดแย้งของการใช้ทรัพยากรในพื้นที่
- ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามมติดำเนินการควบคุมป้องกันการบุกรุกพื้นที่อย่างเคร่งครัด

- ให้งานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำแนวกันไฟ เพื่อป้องกันไฟป่าที่อาจเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือจากกิจกรรมของมนุษย์
- ส่งเสริมให้มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลาย
- รณรงค์ให้ชุมชนเห็นคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาผืนป่า รวมถึงให้ความรู้ในการพัฒนาพื้นที่ให้เอื้อต่อการฟื้นตัวของป่าไม้ และเร่งฟื้นฟูสภาพป่าด้วยวิธีการปลูกป่าทดแทน

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 18,288 ไร่ หรือร้อยละ 30.32 ของเนื้อที่ตำบล เกษตรกรใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกข้าว ไม้ยืนต้น ไม้ผล สามารถกำหนดเขตการใช้ที่ดินได้เป็น 3 เขตย่อย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) เขตปลูกข้าว มีเนื้อที่ 6,062 ไร่ หรือร้อยละ 10.05 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่

1.1) เขตปลูกข้าวศักยภาพการผลิตปานกลาง (หน่วยแผนที่ 2.1.1)

มีเนื้อที่ 4,302 ไร่ หรือร้อยละ 7.13 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ได้แก่ ชุดดินชลบุรี (Cb) ชุดดินแกล้ง (Kl) ชุดดินโคกเคียน (Ko) ดินคล้ายชุดดินโคกเคียนที่มีชั้นศิลาแลงอ่อน (Ko-pic) ชุดดินมูโนะ (Mu) ดินคล้ายชุดดินมูโนะที่มีจาโรไซด์ดิน (Mu-shj) และ ดินคล้ายชุดดินทุ่งหว้าที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Tg-mw)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำ ในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมในช่วงที่ฝนตกชุก
- มีความเป็นกรดรุนแรงมาก

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ขุดลอกแหล่งน้ำให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น
- พัฒนาระบบส่งน้ำ และการระบายน้ำออกจากพื้นที่นา ช่วงที่ฝนตกชุก
- ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น ถั่วเหลือง ปอเทือง และ

ปลูกพืชผักปลอดภัย

- ปรับปรุงดินด้วยวัสดุปุ๋ย เพื่อปรับสภาพความเป็นกรดของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีวิศวกรรมกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ

- รมรณรงค์การไถกลบตอซัง และส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด

- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่อง ฝายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำ และระบายน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และกำจัดโรคแมลงของข้าว

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร รวมทั้งการทำถนนเข้าสู่แปลงนาข้าว

1.2) เขตปลูกข้าวศักยภาพการผลิตต่ำ (หน่วยแผนที่ 2.1.2)

มีเนื้อที่ 1,643 ไร่ หรือร้อยละ 2.73 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ได้แก่ ชุดดินชะอำ (Ca) ชุดดินควนกาหลง (Kkl) ชุดดินระยอง (Ry) ชุดดินท่าจีน (Tc) และชุดดินทุ่งหว้า (Tg)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- เป็นดินเค็มชายทะเล น้ำทะเลท่วมถึง ระดับน้ำใต้ดินขึ้นสูงเกือบถึงหน้าดินตลอดปี

- ดินเป็นกรดจัดมาก

- ดินมีการระบายน้ำดี

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- ควรมีการปรับสภาพพื้นที่ในแปลงนา เพื่อควบคุมระดับการแช่ขังของน้ำในช่วงการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการ
ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
ปุ๋ยชีวภาพ

- อนุรักษ์การไหลกลับตอซัง และส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด
 - สนับสนุนการจัดรูปแบบแปลงนา
 - สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ**

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ขุดลอกแหล่งน้ำ ทำ
คลองส่งน้ำ ประตุน้ำกั้นน้ำเค็ม และทำคันดินกั้นน้ำเค็ม

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัด
โรคแมลงของข้าว

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อ
การเกษตร

1.3) เขตปลูกข้าวอินทรีย์ (หน่วยแผนที่ 2.1.3)

มีเนื้อที่ 117 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ได้แก่ ชุดดินชลบุรี
(Cb) ดินคล้ายชุดดินมูละที่มีจาโรไซต์ชั้น (Mu-shj) ชุดดินระยอง (Ry) และ ชุดดินท่าจีน (Tc)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- เป็นดินเค็มชายทะเล น้ำทะเลท่วมถึง ระดับน้ำใต้ดินขึ้นสูงเกือบถึงหน้าดิน
ตลอดปี

- ดินเป็นกรดจัดมาก
- ดินมีการระบายน้ำดี

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน และ
เพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ควรมีการปรับสภาพพื้นที่ในแปลงนา เพื่อควบคุมระดับการแช่ขังของน้ำ
ในช่วงการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการ
ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
ปุ๋ยชีวภาพ

- รมรณรงค์การไถกลบตอซัง และส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด
- สนับสนุนการจัดรูปแบบแปลงนา
- สนับสนุนการดำเนินงานผลิตข้าวอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์วิถีบ่อ และ
ประสานงานยื่นเรื่องขอใบรับรองผลผลิตอินทรีย์จากมูลนิธิเกษตรกรอินทรีย์ไทย (PGS)

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ขุดลอกแหล่งน้ำ ทำ
คลองส่งน้ำ ประตุน้ำกั้นน้ำเค็ม และทำคันดินกั้นน้ำเค็ม

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัด
โรคแมลงของข้าว และการรับรองผลผลิตข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand)

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อ
การเกษตร

2) เขตปลูกไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 4,266 ไร่ หรือร้อยละ 7.07 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น

2.1) เขตปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 2,192 ไร่ หรือร้อยละ 3.63 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่

2.1.1) เขตปลูกยางพาราศักยภาพการผลิตปานกลาง (หน่วยแผนที่ 2.2.1.1)

มีเนื้อที่ 604 ไร่ หรือร้อยละ 1.00 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ได้แก่

ชุดดินควนกาหลง (KKL) ดินคล้ายชุดดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด (Ro-fl) ชุดดินระยอง (Ry) ชุด
ดินทุ่งหว้า (Tg) และ ดินคล้ายชุดดินทุ่งหว้าที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Tg-mw)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ส่วนใหญ่ดินค่อนข้างเป็นกรด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง
- เป็นดินทรายจัด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้
ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- การจัดระบบปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลด

จำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น

และสร้างคลองส่งน้ำ

2.1.2) เขตปลูกยางพาราศักยภาพการผลิตต่ำ (หน่วยแผนที่ 2.2.1.2)

มีเนื้อที่ 1,588 ไร่ หรือร้อยละ 2.63 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้

ได้แก่ ชุดดินชลบุรี (Cb) ชุดดินคลองซาก (Kc) ชุดดินแกลง (Kl) ดินคล้ายชุดดินโคกเคียนที่มีชั้นศิลา
แลงอ่อน (Ko-pic) ชุดดินมูโน๊ะ (Mu) ดินคล้ายชุดดินมูโน๊ะที่มีจาโรไซด์ตื้น (Mu-shj) ชุดดินท่าจีน
(Tc) และดินในพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- เป็นดินต้นปนกรวดลูกรัง
- ดินมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ดินเป็นดินกรดจัด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้
ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- เลือกเลือกชนิดพืชที่ปลูกให้เหมาะสมกับศักยภาพของดินและสภาพพื้นที่

- บริเวณที่เป็นพื้นที่ลุ่ม ควรปรับปรุงสภาพพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังในฤดูฝนโดยการยก่องแบบถาวร หรือทำร่องระบายน้ำระหว่างแปลง

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

- ขุดหลุมปลูกขนาด 50X50X50 เซนติเมตรปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 25-50 กิโลกรัมต่อหลุม

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน

- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น

และสร้างคลองส่งน้ำ

2.2) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 2,074 ไร่ หรือร้อยละ 3.44 ของเนื้อที่ตำบล

ได้แก่

2.2.1) เขตปลูกปาล์มน้ำมันศักยภาพการผลิตปานกลาง (หน่วยแผนที่

2.2.2.1)

มีเนื้อที่ 571 ไร่ หรือร้อยละ 0.95 ของเนื้อที่ตำบล เขตดินในเขตนี้

ได้แก่ เขตดินชลบุรี (Cb) คือเขตดินควนกาหลง (Kkl) ดินคล้ายเขตดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด (Ro-fl) เขตดินระยอง (Ry) เขตดินสงขลา (Sng) และเขตดินทุ่งหว้า (Tg)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

- ส่วนใหญ่ดินค่อนข้างเป็นกรด

- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน

- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

- เป็นดินทรายจัด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

- การจัดระบบปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน

- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น

และสร้างคลองส่งน้ำ

2.2.2) เขตปลูกปาล์มน้ำมันศักยภาพการผลิตต่ำ (หน่วยแผนที่ 2.2.2.1)

มีเนื้อที่ 1,588 ไร่ หรือร้อยละ 2.63 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ได้แก่ ขุด

ดินชะอำ (Ca) ขุดดินคลองซาก (Kc) ขุดดินแกล้ง (Kl) ดินคล้ายขุดดินโคกเคียนที่มีชั้นศิลาแลงอ่อน

(Ko-pic) ขุดดินมูโนะ (Mu) ดินคล้ายขุดดินมูโนะที่มีจาโรไซด์ตื้น (Mu-shj) ขุดดินท่าจีน (Tc) และ

ดินในพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

- เป็นดินต้นปนกรวดลูกรัง

- ดินมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

- ดินเป็นดินกรดจัด

- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- เลือกเลือกชนิดพืชที่ใช้ปลูกให้เหมาะสมกับศักยภาพของดินและสภาพพื้นที่
- บริเวณที่เป็นพื้นที่ลุ่ม ควรปรับสภาพพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังในฤดูฝนโดยการยกทรงแบบถาวร หรือทำร่องระบายน้ำระหว่างแปลง

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ขุดหลุมปลูกขนาด 50X50X50 เซนติเมตรปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 25-50 กิโลกรัมต่อหลุม

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น และสร้างคลองส่งน้ำ

3) เขตปลูกไม้ผล มีเนื้อที่ 7,960 ไร่ หรือร้อยละ 13.20 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 4 เขต ได้แก่

3.1) เขตปลูกไม้ผลผสม มีเนื้อที่ 5,145 ไร่ หรือร้อยละ 8.54 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่

3.1.1) เขตปลูกไม้ผลผสมศักยภาพการผลิตปานกลาง (หน่วยแผนที่

2.3.1.1)

มีเนื้อที่ 3,429 ไร่ หรือร้อยละ 5.69 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ขุดดินฉลอง (Chl) ขุดดินควนกาหลง (Kkl) ดินคล้ายขุดดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด (Ro-fl) ขุดดินระยอง (Ry) ขุดดินทุ่งหว้า (Tg) และ ดินคล้ายขุดดินทุ่งหว้าที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Tg-mw)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ส่วนใหญ่ดินค่อนข้างเป็นกรด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

- เป็นดินทรายจัด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- การจัดระบบปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น และสร้างคลองส่งน้ำ

3.1.2) เขตปลูกไม้ผลผสมศักยภาพการผลิตต่ำ (หน่วยแผนที่ 2.3.1.2)

มีเนื้อที่ 1,588 ไร่ หรือร้อยละ 2.63 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ได้แก่ ขุดดินชลบุรี (Cb) ขุดดินคลองซาก (Kc) ขุดดินแกล้ง (Kl) ขุดดินโคกเคียน (Ko) ดินคล้ายขุดดินโคกเคียนที่มีชั้นศิลาแลงอ่อน (Ko-pic) ขุดดินมูโนะ (Mu) ดินคล้ายขุดดินมูโนะที่มีจาโรไซด์ต้น (Mu-shj) ขุดดินท่าจีน (Tc) และดินในพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- เป็นดินต้นปนกรวดลูกรัง
- ดินมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ดินเป็นดินกรดจัด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- เลือกเลือกชนิดพืชที่ใช้ปลูกให้เหมาะสมกับศักยภาพของดินและสภาพพื้นที่

- บริเวณที่เป็นพื้นที่ลุ่ม ควรปรับสภาพพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังในฤดูฝนโดยการยกทรงแบบถาวร หรือทำร่องระบายน้ำระหว่างแปลง

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

- ขุดหลุมปลูกขนาด 50X50X50 เซนติเมตรปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 25-50 กิโลกรัมต่อหลุม

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน

- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น และสร้างคลองส่งน้ำ

2) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล

3.2) เขตปลูกทุเรียน มีเนื้อที่ 2,469 ไร่ หรือร้อยละ 4.09 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่

3.2.1) เขตปลูกทุเรียนศักยภาพการผลิตปานกลาง (หน่วยแผนที่ 2.3.2.1)

มีเนื้อที่ 1,251 ไร่ หรือร้อยละ 2.07 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ขุดดินฉลอง (Chl) ขุดดินควนกาหลง (Kkl) ดินคล้ายขุดดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด (Ro-fl) ขุดดินระยอง (Ry) ขุดดินทุ่งหว้า (Tg) และ ดินคล้ายขุดดินทุ่งหว้าที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Tg-mw)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

- ส่วนใหญ่ดินค่อนข้างเป็นกรด

- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน

- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

- เป็นดินทรายจัด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- การจัดระบบปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น และสร้างคลองส่งน้ำ

3.2.2) เขตปลูกทุเรียนศักยภาพการผลิตต่ำ (หน่วยแผนที่ 2.3.2.2)

มีเนื้อที่ 1,218 ไร่ หรือร้อยละ 2.02 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ได้แก่ ขุดดินชลบุรี (Cb) ขุดดินคลองซาก (Kc) ขุดดินแกล้ง (Kl) ขุดดินโคกเคียน (Ko) ดินคล้ายขุดดินโคกเคียนที่มีชั้นศิลาแลงอ่อน (Ko-pic) ขุดดินมูโน๊ะ (Mu) ดินคล้ายขุดดินมูโน๊ะที่มีจาโรไซด์ต้น (Mu-shj) ขุดดินสงขลา (Sng) และดินในพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- เป็นดินต้นปนกรวดลูกรัง
- ดินมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ดินเป็นดินกรดจัด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- เลือกเลือกชนิดพืชที่ใช้ปลูกให้เหมาะสมกับศักยภาพของดินและสภาพพื้นที่

- บริเวณที่เป็นพื้นที่ลุ่ม ควรปรับสภาพพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังในฤดูฝนโดยการยกทรงแบบถาวร หรือทำร่องระบายน้ำระหว่างแปลง

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

- ขุดหลุมปลูกขนาด 50X50X50 เซนติเมตรปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 25-50 กิโลกรัมต่อหลุม

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน

- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น และสร้างคลองส่งน้ำ

2) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล

3.3) เขตปลูกเงาะ มีเนื้อที่ 198 ไร่ หรือร้อยละ 0.33 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่

3.3.1) เขตปลูกเงาะศักยภาพการผลิตปานกลาง (หน่วยแผนที่ 2.3.3.1)

มีเนื้อที่ 194 ไร่ หรือร้อยละ 0.32 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ขุดดินควนกาหลง (Kkl) ดินคล้ายขุดดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด (Ro-fl) ขุดดินทุ่งหว้า (Tg) และ ดินคล้ายขุดดินทุ่งหว้าที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Tg-mw)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ส่วนใหญ่ดินค่อนข้างเป็นกรด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- การจัดระบบปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลด

จำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น และสร้างคลองส่งน้ำ

2) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล

3.3.2 เขตปลูกเงาะศักยภาพการผลิตต่ำ (หน่วยแผนที่ 2.3.3.2)

มีเนื้อที่ 1,588 ไร่ หรือร้อยละ 2.63 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินโคกเคียนที่มีชั้นศิลาแลงอ่อน (Ko-pic) และชุดดินสงขลา (Sng)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- เลือกเลือกชนิดพืชที่ปลูกให้เหมาะสมกับศักยภาพของดินและสภาพพื้นที่

- บริเวณที่เป็นพื้นที่ลุ่ม ควรปรับปรุงสภาพพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังในฤดูฝนโดยการยกโครงสร้างอาคาร หรือทำร่องระบายน้ำระหว่างแปลง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น และสร้างคลองส่งน้ำ

2) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล

3.4) เขตปลูกมังคุด มีเนื้อที่ 148 ไร่ หรือร้อยละ 0.24 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่

3.4.1) เขตปลูกมังคุดศักยภาพการผลิตปานกลาง (หน่วยแผนที่ 2.3.4.1)

มีเนื้อที่ 109 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ขุดดินควนกาหลง (Kkl) ดินคล้ายขุดดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด (Ro-fl) ขุดดินทุ่งหว้า (Tg) และ ดินคล้ายขุดดินทุ่งหว้าที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Tg-mw)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ส่วนใหญ่ดินค่อนข้างเป็นกรด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- การจัดระบบปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมที่พัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น และสร้างคลองส่งน้ำ

2) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล

3.4.2) เขตปลูกมังคุดศักยภาพการผลิตต่ำ (หน่วยแผนที่ 2.3.4.2)

มีเนื้อที่ 39 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินโคกเคียนที่มีชั้นศิลาแลงอ่อน (Ko-pic) ชุดดินคลองซาก (Kc) และดินในพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- เป็นดินตื้นปนกรวดลูกรัง
- ดินมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ดินเป็นดินกรดจัด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- เลือกเลือกชนิดพืชที่ใช้ปลูกให้เหมาะสมกับศักยภาพของดินและสภาพพื้นที่
- บริเวณที่เป็นพื้นที่ลุ่ม ควรปรับสภาพพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังในฤดูฝนโดยการ

ยกทรงแบบถาวร หรือทำร่องระบายน้ำระหว่างแปลง

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

- ขุดหลุมปลูกขนาด 50X50X50 เซนติเมตรปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 25-50 กิโลกรัมต่อหลุม

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น และสร้างคลองส่งน้ำ

2) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล

4) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (หน่วยแผนที่ 2.4)

มีเนื้อที่ 13,873 ไร่หรือร้อยละ 23.00 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพพื้นที่เป็นสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผสม และสถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ต้องปฏิบัติตามนโยบายด้านการใช้พื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างเข้มงวด เนื่องจากกิจกรรมนี้อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง
- ควรกำหนดเขตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ชัดเจนเพื่อควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ

6.4.3 เขตพื้นที่ป่าไม้นอกเขตป่าตามกฎหมาย (หน่วยแผนที่ 3)

มีเนื้อที่ 4,648 ไร่ หรือร้อยละ 7.71 ของเนื้อที่ตำบล พื้นที่เขตนี้อยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย มีสภาพเป็นป่าไม้สมบูรณ์และป่าไม้เสื่อมโทรม ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ และบางบริเวณเป็นป่าชายเลนสมบูรณ์ พื้นที่เขตนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในที่ดินของรัฐประเภทอื่นๆ เช่น ที่สาธารณะประโยชน์ ที่ของโรงเรียน และที่ของวัด

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

จากการที่รัฐบาลมีนโยบายที่เด่นชัดในการรักษาพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นป่าสมบูรณ์ให้คงสภาพอยู่เพื่อรักษาความสมดุลในระบบนิเวศวิทยาภายในพื้นที่ลุ่มน้ำ ดังนั้น ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่ในพื้นที่ดังกล่าวจึงควรดำเนินการดังนี้

1. ควรมีการบำรุงรักษาสภาพป่าธรรมชาติตามหลักวิชาการ
2. ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าให้ มีประสิทธิภาพและมีผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการกับผู้กระทำผิดอย่างเด็ดขาด

3. ถ้าบริเวณนี้มีการบุกรุกพื้นที่ในภายหลัง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในพื้นที่ควรรีบดำเนินการปลูกป่าทดแทนโดยเร็ว เพื่อป้องกันการขยายพื้นที่ของการบุกรุกต่อไป

4. ควรกำหนดมาตรการในการใช้ประโยชน์จากป่าไม้และการหาของป่าร่วมกันระหว่างองค์กรของราษฎรในพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบและเสริมความรู้ให้กับราษฎรในพื้นที่ให้เห็นความสำคัญของป่าไม้และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าไม้ในพื้นที่

6.4.4 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 3,345 ไร่ หรือร้อยละ 5.55 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตชุมชน สถาบันและสถานที่ราชการ และโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลบ่อ (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับจากการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่อง ระบบไฟฟ้า และระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน

พลังงานจังหวัด สนับสนุนเรื่อง แผงพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้ในครัวเรือนในพื้นที่หมู่ 3 ที่ยังไม่มีระบบไฟฟ้าใช้ในครัวเรือน

6.4.5 เขตแหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 8,981 ไร่ หรือร้อยละ 14.89 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ต่างๆ และบ่อน้ำ แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้านเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

แหล่งน้ำในเขตนี้เป็นแหล่งน้ำที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาแหล่งน้ำในระยะต่อไป โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5 และ 7.6

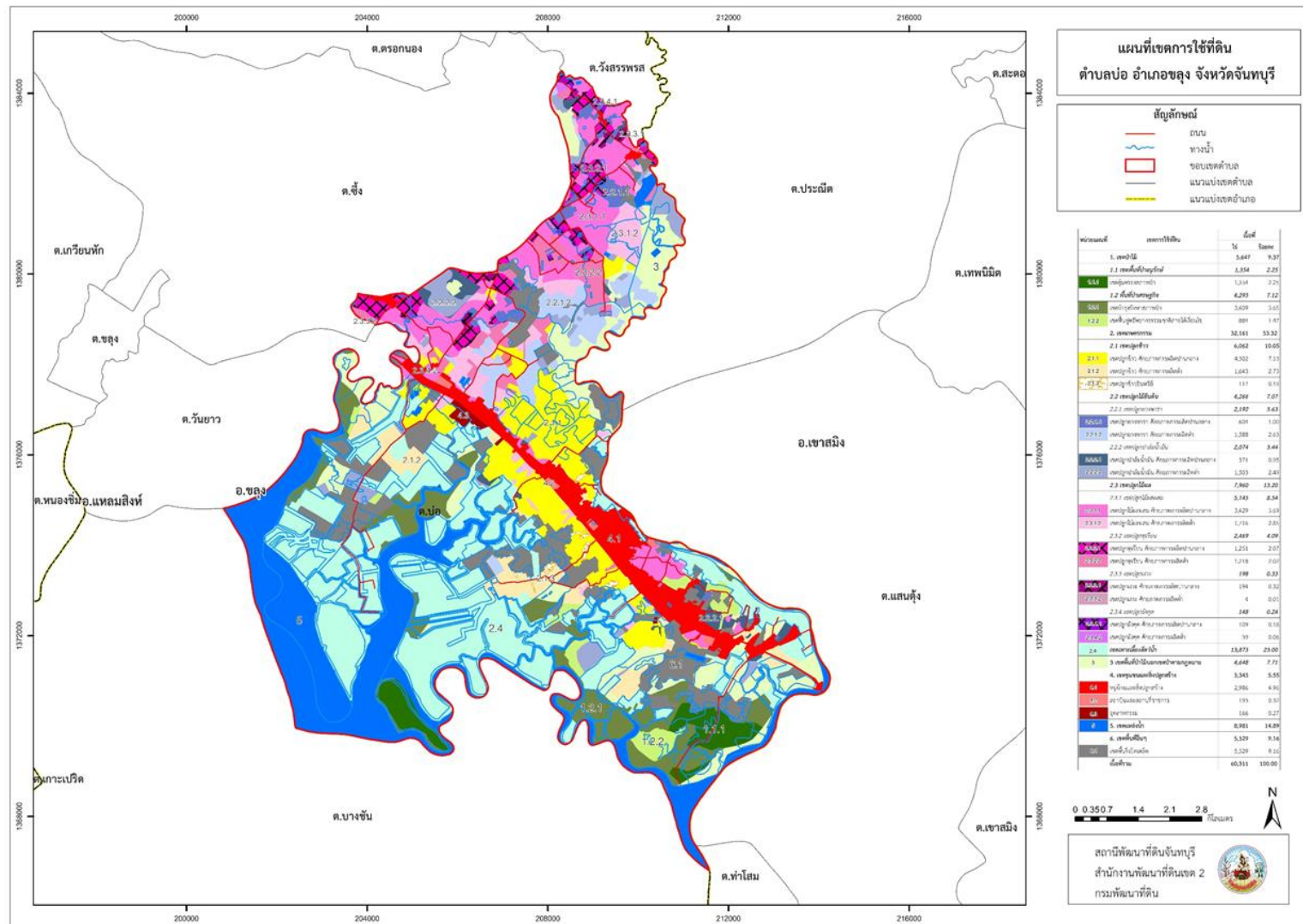
รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

6.4.6 เขตพื้นที่อื่นๆ

มีเนื้อที่ 5,529 ไร่ หรือร้อยละ 9.16 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พื้นที่ลุ่ม บ่อลูกวัง บ่อดิน และพื้นที่ถม เป็นต้น

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ชนิดพืช	เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม													
ปอเทือง-ข้าว													
ปอเทือง-ข้าวอินทรีย์													
บริเวณพื้นที่ดอน													
ไม้ยืนต้น													
ไม้ผล													

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและเทศบาลตำบลบ่อให้แก้ไขปัญหารวม 5 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝ่ายกันน้ำ (2) สร้างอ่าง ฝ่ายเก็บน้ำ เพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม ฝ่ายแบบมีประตูกันน้ำเค็ม เป็นต้น (3) ก่อสร้างคันดินกันน้ำเค็ม. (4) ขุดเจาะบ่อบาดาล (5) ก่อสร้างคลองส่งน้ำ หรือท่อส่งน้ำ เพื่อการกระจายน้ำ นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหแต่ละเรื่อง และแต่ละพื้นที่ได้ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหทั้ง 5 ประการได้

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ่อไปเสนอต่อสภาเทศบาลตำบลบ่อ เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินจันทบุรี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลบ่อ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี จำนวน 3 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 1.1.2) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 1.1.3) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 1.1.4) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
 - 1.1.5) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
 - 1.1.6) การส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ PGS

- 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 1.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 1.2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2) เขตปลูกไม้ยืนต้น และเขตปลูกไม้ผล มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
 - 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 2.1.2) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 2.1.3) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 2.1.4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
 - 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว
 - 3) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
 - 3.1) การบริหารจัดการน้ำ
 - 3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- (ตารางที่ 7-1)

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1.1) สนับสนุนการรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ Organic Thailand (กรมการข้าว)

1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการรักษาป่าไม้และศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)

1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการรักษาป่าไม้และศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.3) ส่งเสริมการผลิตสินค้าที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน (กรมส่งเสริมการเกษตร)

3) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ ส่งเสริม/สนับสนุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (สำนักงานประมงจังหวัดจันทบุรี)

7.4.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการก่อสร้างโครงการแก้มลิงบ้านห้วย (สำนักงานชลประทานจันทบุรี)

(ตารางที่ 7-2)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลบ่อ เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2564 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับ การพัฒนาระบบส่งน้ำ การก่อสร้างฝาย รวม 16 รายการ ดังนี้

7.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำ

- 1) โครงการแก้มลิงบ้านห้วย หมู่ 3
- 2) โครงการขุดบ่อบาดาล (เนื่องจากน้ำผิวดิน เปรี้ยวและเค็ม)

7.5.2 การพัฒนาระบบส่งน้ำ

- 1) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำ ทำประตู-หนองตะกาง
- 2) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำ ทำประตู-หนองระหาน
- 3) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำ ทำประตู-คลองช้างข้าม
- 4) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำ ทุ่งสละ-คลองช้างข้าม
- 5) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำ ทุ่งสละ-คลองป่าโปร่ง

7.5.3 การก่อสร้างฝาย

- 1) โครงการก่อสร้างฝายข้ามคลองเวฬุ ใต้คลองท่าประตู
- 2) โครงการก่อสร้างฝายแบบมีประตูกันน้ำเค็ม ท่ายาง หมู่ 10 และ หมู่ 1
- 3) โครงการก่อสร้างฝายแบบมีประตูกันน้ำเค็ม ท่าหนองกุ่ม หมู่ 10 และ หมู่ 1
- 4) โครงการก่อสร้างฝายแบบมีประตูกันน้ำเค็ม หนองช้างข้าม หมู่ 10
- 5) โครงการก่อสร้างฝายแบบมีประตูกันน้ำเค็ม หนองนา หมู่ 8

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลบ่อในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาเรื่องความเสื่อมโทรมของที่ดิน และ (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหารองลงมา คือ ปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ และต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ในพื้นที่ขอบตำบลบ่อด้านทิศเหนือเป็นพื้นที่สูง และทางตอนล่าง เป็นพื้นที่ราบปากแม่น้ำชายฝั่งทะเล บางพื้นที่มีน้ำทะเลท่วมถึง คุณภาพของดินจึงไม่ค่อยจะเหมาะสมต่อการเกษตรจากการวิเคราะห์ความลาดชันของตำบลบ่อ ผลกระทบที่ตามมา คือ เกิดการชะล้างพังทลายของดินที่ ไร่น้ำดินที่ถูกชะล้างลงมาสู่เบื้องล่างจึงไปทับถมลำน้ำตามธรรมชาติ เหมือน ฝาย และอ่างเก็บน้ำจนตื้น

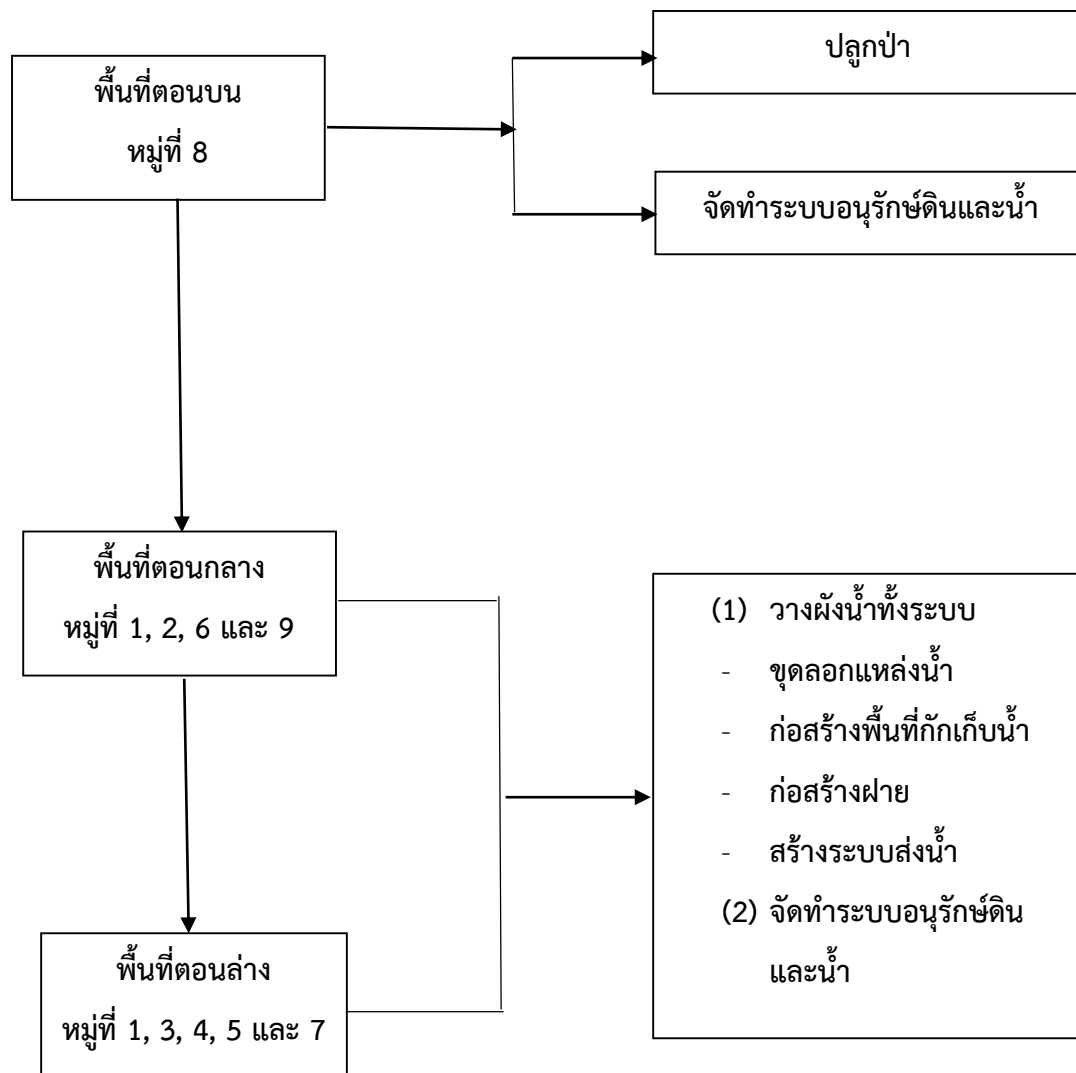
เงินไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามที่ควรจะเป็น และจากพื้นที่ปากแม่น้ำชายฝั่งทะเล บางพื้นที่มีน้ำทะเลท่วมถึง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นทุกหมู่บ้านในตำบลบ่อ ทั้งเพื่ออุปโภค-บริโภคและการเกษตร ส่วนปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานาน โครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป และจากคุณสมบัติของดินเองที่มีความเป็นกรดจัด และเป็นดินเค็ม

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้านั้น นอกจากมีผลจากการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดเงินดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การเกษตรก็เพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอของหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้านในตำบลบ่อที่เร่งด่วน คือ “การจัดหาน้ำ” โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระบบน้ำและน้ำท่วม จะสรุปได้ว่ามี 6 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ (2) สร้างอ่าง ฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม ฝายแบบมีประตูกั้นน้ำเค็ม เป็นต้น (3) ก่อสร้างคันดินกั้นน้ำเค็ม. (4) ขุดเจาะบ่อบาดาล (5) ก่อสร้างคลองส่งน้ำ หรือท่อส่งน้ำ เพื่อการกระจายน้ำ

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 5 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งแล้วจะแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำทั้งตำบลบ่อได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหการใช้ที่ดินในพื้นที่สูงชันในพื้นที่ตอนบน กับปัญหการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตอนล่าง โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบลที่รวมข้อเสนอในการแก้ไขปัญห 5 ประการไว้ด้วยกัน โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ ตอนบนเป็นพื้นที่ในหมู่ที่ 8 จะต้องมีการปลูกป่าเสริม และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ตอนกลาง คือ หมู่ที่ 1, 2, 6 และ 9 รวมพื้นที่ตอนล่าง คือ หมู่ที่ 1, 3, 4, 5 และ 7 นั้น จะต้องจัดทำโครงการพัฒนาที่ดินและน้ำรวมทั้งสองพื้นที่ไปด้วยกันเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการขุดลอก ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ก่อสร้างฝายกั้นน้ำ การขุดบ่อบาดาล การสร้างคลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ หรือคันดินกั้นน้ำเค็ม ดังรายละเอียดในรูปที่ 7-1

รูปที่ 7-1 ระบบการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค.2564-ก.ย.2565) กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ

1) สำรวจเพื่อออกแบบระบบพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งตำบลโดยเริ่มต้นจาก พื้นที่ตอนบน หมู่ที่ 8 โดยเน้น 2 กิจกรรม คือ การปลูกป่า และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในส่วนพื้นที่ตอนกลาง (หมู่ที่ 1, 2, 6 และ 9) และพื้นที่ตอนล่าง (หมู่ที่ 1, 3, 4, 5 และ 7) ให้สำรวจออกแบบระบบน้ำทั้งระบบ ตามข้อเสนอ 4 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งที่มีอยู่แต่ตื้นเขิน (2) ก่อสร้างพื้นที่กักเก็บน้ำ (3) ก่อสร้างฝาย (4) การสร้างระบบส่งน้ำ

7.6.2 การก่อสร้างในไตรมาสที่ 2-4 ของปีงบประมาณ 2565

1) งานเร่งด่วน

งานเร่งด่วน คือ การแก้ไขปัญหาอุทกภัยและบริโศก โดยวิธีการจัดทำฝายกักเก็บน้ำ และการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานบนพื้นที่ตอนกลาง และตอนล่าง ของตำบล

2) งานก่อสร้างตามงบประมาณ

ดำเนินการจัดทำโครงการตามผลการสำรวจและออกแบบ

7.6.3 การพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งระบบ

อีกทางเลือกหนึ่งในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และการขาดแคลนน้ำ คือ การปรับปรุงบำรุงดิน และการดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม		
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 6,062 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
	1.1 การสาธิต/ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	17,000
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	14,875
	1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	15,000
	1.4 การรณรงค์ไถกลบตอซัง	20,000
	1.5 การสาธิต/ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	85,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	17,800

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 4,266 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 7,960 ไร่	1.1 การสาธิต/ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	34,000
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	14,875
	1.3 การพัฒนาเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	15,000
	1.4 การสาธิต/ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	17,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	53,400
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	105,000
1.4 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 13,873 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ	
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	17,800

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 11,388 ไร่	1. สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ขุดลอกแหล่งน้ำ ทำคลองส่งน้ำ ประดูระบายน้ำกั้นน้ำเค็ม และทำคันดินกั้นน้ำเค็ม (กรมชลประทาน) 2. สนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัดโรคแมลงของข้าว (กรมการข้าว) 3. สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร (องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น)
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 4,266 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 7,960 ไร่	1. สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สร้างฝายน้ำล้น และคลองส่งน้ำ (กรมชลประทาน) 2. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
3. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เนื้อที่ 3,345 ไร่	1. สนับสนุนระบบไฟฟ้า และระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น) 2. สนับสนุนแผนพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้ในครัวเรือนในพื้นที่หมู่ 3 ที่ยังไม่มีระบบไฟฟ้าใช้ในครัวเรือน (พลังงานจังหวัด)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลบ่อ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.1 การสาธิต/ส่งเสริมการ ผลิตและการใช้สารอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก พด.)	ตัน	15	15	15	15	15	75	51,000	51,000	51,000	51,000	51,000	255,000	พด.
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	1	1	1	1	1	5	29,750	29,750	29,750	29,750	29,750	148,750	พด.
	1.3 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทาง การเกษตร	กลุ่ม	10	10	10	10	10	50	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	พด.
	1.4 การสาธิต/ส่งเสริมการ ปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	ตัน	40	40	40	40	40	200	53,000	53,000	53,000	53,000	53,000	265,000	พด.
เขตนาข้าว	1.5 การรณรงค์โลกปลอดของ อันตราย	แปลง	1	1	1	1	1	5	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	พด.
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำใน ไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	4	4	4	4	4	20	71,200	71,200	71,200	71,200	71,200	356,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ภาคผนวกที่ 1

นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

นโยบายของรัฐในกรณีนี้เป็นไปตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

- (1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562
- (2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
- (3) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 30 มิถุนายน 2541
- (4) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 พฤศจิกายน 2561

โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ¹

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้มีการช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามบทบัญญัติมาตรา 64 ดังนี้

มาตรา 64 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้น เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ ภายใต้กรอบมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศ หรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา และมีระยะเวลาการบังคับใช้คราวละไม่เกินสี่ปี และ

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในการอนุรักษ์ ป่าไม้ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกิน และมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม เก็บหา นำออกไปทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือนำหรือปล่อยสัตว์ ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรา ๑๒๑ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุข และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ²

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้ช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามความในบทบัญญัติมาตรา 121 ดังนี้

มาตรา 121 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะ

² ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

รักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากร ป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและมีระยะเวลาบังคับใช้คราวละไม่เกินยี่สิบปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนในการอนุรักษ์ ป่า ฟื้นฟู ดูแลรักษาสัตว์ป่า ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินและมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลง สภาพพื้นที่ไปจากเดิม เกือบหา นำออกไป กระทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งสัตว์ป่า ไม้ ดิน หิน กรวด หินทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ หรือความหลากหลายทางชีวภาพ หรือนำหรือปล่อยสัตว์ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรา ๖๖ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุข และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(3) มติคณะรัฐมนตรี เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ วันที่ 30 มิถุนายน 2541

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ดังนี้

1. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้พิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้แล้ว มีความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร ให้ใช้ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักร่วมกับหลักฐานอื่น และการกำหนดมาตรการการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าไม้ไม่ให้ขยายพื้นที่เพิ่มเติม มติคณะกรรมการฯ โดยสรุปให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) พิจารณาปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 17 เมษายน 2540 วันที่ 22 เมษายน 2540 และวันที่ 29 เมษายน 2540 โดยให้ใช้แนวทางมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 22 เมษายน 2540 เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ป่าไม้ในภาพรวมทั้งประเทศเป็นฐานในการปรับปรุงและนำความเห็นของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย

2. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้ประชุมเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2541 เกี่ยวกับเรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมีมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้

โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ เพื่อเป็นการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ของชาติที่เหลือนอยู่ไว้ให้ได้ จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ป่าไม้ เป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้

1.1 ป่าสงวนแห่งชาติ

1) พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร และพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจที่เสื่อมสภาพ
กรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก.นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามนโยบายรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ. 2536 แล้วตั้งนั้นเพื่อให้นโยบายการปฏิรูปที่ดินของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผลจึงให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้กรมป่าไม้ และ ส.ป.ก. ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2538 โดยเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จ ทุกป่าโดยเร็ว

(2) พื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดิน ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามหน้าที่และความรับผิดชอบ และเพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างเป็นรูปธรรม ให้กรมป่าไม้พิจารณาตามความเหมาะสมจัดการพื้นที่ที่มีสภาพป่าแปลงเล็ก แปลงน้อย ในพื้นที่ราบและมีไผ่เป็นพื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้เพื่อคุ้มครองระบบนิเวศ และสภาพแปลงดังกล่าวจะต้องไม่ติดกับป่าผืนใหญ่ โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่และ ส.ป.ก. กรณีนี้ให้พิจารณาจัดทำเป็นพื้นที่ทดลองจัดการเป็นบางแห่งก่อน

(3) ให้ ส.ป.ก. นำผลการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไปเร่งรัดกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อมีเขตปฏิรูปที่ดินแล้วให้ ส.ป.ก. เร่งรัดดำเนินการต่อไป และให้กำหนดเป็นเงื่อนไขการใช้ที่ดิน ส.ป.ก. ให้ราษฎรปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ของเนื้อที่ที่ได้รับ กรณีเป็นพื้นที่ติดกับเขตป่าไม้จะต้องปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นเป็นแนวกันชน และให้นำเอาวิธีการจัดรูปแปลงที่ดินให้มีขนาดเหมาะสมเพื่อใช้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินอยู่อาศัย/ทำกินของราษฎรในเขตป่าไม้ด้วย

2) พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากร
และที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ซึ่งกำหนดไว้ว่าเมื่อดำเนินการในพื้นที่ให้กรมป่าไม้ปรับแนวเขตได้ตามสภาพข้อเท็จจริงและความเหมาะสมในภูมิประเทศ ผลจากการปรับแนวเขตให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) บริเวณพื้นที่ที่ปรับออกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ หากมีราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม

(2) พื้นที่ที่ผ่านการตรวจสอบและมีความเหมาะสมที่จะกำหนดไว้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ให้กรมป่าไม้กำหนดเป็นป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ให้กรมป่าไม้จัดทำแนวเขตที่ชัดเจน และป้องกันดูแลคุ้มครองอย่างเข้มงวด ไม่ให้ราษฎรบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองอยู่อาศัยทำกิน หากมีการบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด

1.2 ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1, ชั้นที่ 2 และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน)

เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้กำหนดขึ้น เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายาก เพื่อการป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยและการพังทลายของดิน รวมถึงตลอดถึงเพื่อประโยชน์ด้านการศึกษา วิจัย นันทนาการของประชาชนและความมั่นคงของชาติ ดังนี้

1) ยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) ให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน และขึ้นทะเบียนผู้ครอบครอง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3) ให้กรมป่าไม้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร (หากไม่มีให้ใช้ภาพถ่ายดาวเทียม) ซึ่งถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก และต้องพิจารณาพร้อมกับพยานหลักฐานอื่น ซึ่งแสดงว่าได้มีการครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามนั้นๆ ด้วย

4) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินมาก่อน ให้กรมป่าไม้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัย/ทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ พื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามความเหมาะสมเพื่อให้หาที่อยู่อาศัย/ทำกินแห่งใหม่ หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากบริเวณนั้นไปอยู่อาศัย/ทำกินในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยในพื้นที่รองรับให้มีการสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งพิจารณารับรองสิทธิที่ดินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ที่ราษฎรได้เคลื่อนย้ายออกไปแล้ว ให้ทำการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าต่อไป

5) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินหลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้เคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้น แล้วทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ให้เตรียมแผนการรองรับในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งการพิจารณารับรองสิทธิที่ดินตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันที ให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และในระหว่างรอการเคลื่อนย้ายให้จัดระเบียบที่อยู่อาศัย/ทำกินให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

6) การดำเนินการตาม 4) และ 5) จะต้องกำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่ให้เป็นไปในรูปแบบของการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และ/หรือสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

7) ให้ทุกส่วนราชการที่ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูง ทำการพัฒนาเฉพาะความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพ

1.3 พื้นที่อื่นๆ ที่สงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อกิจการป่าไม้

กรณีที่มีราษฎรร้องเรียนเสนอปัญหาให้จังหวัดดำเนินการตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยให้มีทั้งฝ่ายราชการและราษฎรฝ่ายละเท่าๆ กัน การตรวจสอบข้อเท็จจริงให้พิสูจน์การอยู่อาศัยครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ให้ชัดเจนว่ามีมาก่อนหรือไม่ ราษฎรเดือดร้อนอย่างไร เคยได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการมาแล้วหรือไม่ แล้วเสนอมาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหามาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาตามมาตรการและแนวทางของแต่ละพื้นที่ที่เป็นปัญหา ทั้งนี้ หน่วยงานผู้รับผิดชอบให้ความเป็นธรรมกับราษฎรให้มากที่สุด

2. ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้ และอื่นๆ

2.1 ถ้ามีการกระทำใดๆ อันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่และ/หรือขยายพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติม หรือเป็นการทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเฉียบขาด และเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และ/หรือดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

2.2 ให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติกำกับดูแลให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ประสานการปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องและมีเอกภาพ เพื่อความมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลในการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

2.3 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย โดยจัดให้องค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น อบต.หรือสภาตำบล และชุมชนเข้ามาร่วมดูแลรักษาสภาพป่าไม้มิให้มีการบุกรุกทำลาย หรือกระทำการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม

2.4 ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ซึ่งประกอบด้วย แผนงาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันพื้นที่ 2) ด้านการควบคุมพื้นที่ 3) ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการติดตาม ประเมินผลและระบบข้อมูล โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการจัดการฯ อันจะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้เป็นไปอย่างเป็นระบบ ยั่งยืน และเกิดความชัดเจนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

2.5 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกโดยมิชอบในพื้นที่ป่าไม้ ให้แล้วเสร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

2.6 ให้สำนักงานประมาณพิจารณาสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหในแต่ละประเภทพื้นที่ รวมถึงการดำเนินการแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในระดับพื้นที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยให้เสนอขอตั้งงบประมาณเป็นปีๆ ไป

(4) มติคณะรัฐมนตรีเรื่อง พื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหการอยู่อาศัยและ ทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 ลงมติว่า

1. เห็นชอบในหลักการตามกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอและให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

2. ในการดำเนินการตามกรอบมาตรการแก้ไขปัญหการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชนทั่วไป ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ถูกต้อง ตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตนารมณ์ หลักเกณฑ์ และ

เงื่อนไขในการจัดสรรที่ดินของแต่ละกลุ่มพื้นที่ รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและสิทธิของผู้ได้รับจัดสรรที่ดิน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งและข้อพิพาทในภายหลัง

3. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขการบุกรุกพื้นที่ป่าให้ชัดเจนและดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติมอีก

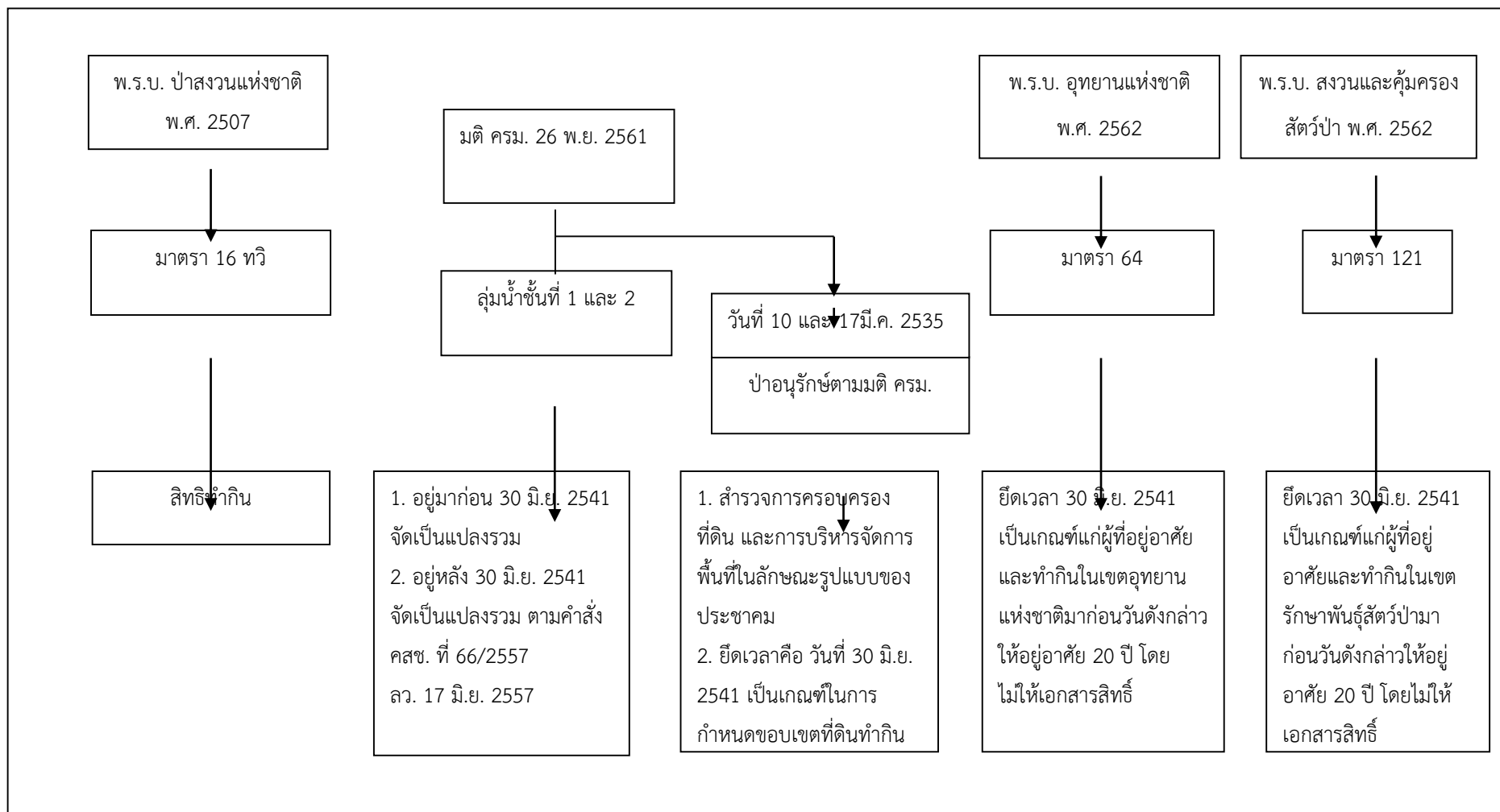
พื้นที่เป้าหมาย	กรอบมาตรการแก้ไขปัญหา
กลุ่มที่ 1 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3,4 และ 5 ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541	อนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบาย รัฐบาล (คทช.)
กลุ่มที่ 2 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3,4 และ 5 หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และต้องปฏิบัติตาม คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557	อนุญาตให้อยู่อาศัยและทำกินแบบแปลงรวม โดยออกแบบการใช้พื้นที่ร่วมกัน ระหว่างชุมชน และหน่วยงานรัฐ โดยชุมชนต้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์พื้นที่ ในลักษณะที่เกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ ตามที่กำหนดร่วมกัน
กลุ่มที่ 3 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 1 และ 2 - ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะรักษาความ สงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557	1.จัดระเบียบการใช้ที่ดินทำกิน และรับรองการอยู่อาศัยทำกินในลักษณะแปลง รวม 2.กำกับควบคุมจัดการการใช้ที่ดินและป่าไม้ภายใต้การอนุรักษ์และพัฒนาอย่าง ยั่งยืน ห้ามบุกรุกขยายพื้นที่ 3.ฟื้นฟูสภาพป่าในรูปแบบการมีส่วนร่วม ส่งเสริมราษฎรปลูกป่า 3 อย่าง 4.ใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ ควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดการชะล้าง พังทลาย วางแผนร่วมกับราษฎรและกรรมการหมู่บ้าน ประชาคม/ออกแบบ/คัดเลือกพันธุ์ ไม้ตามแนวพระราชดำริปลูกป่า 3 อย่าง เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าโดยกรมป่าไม้จัดหา พันธุ์ไม้และให้ราษฎรเป็นผู้ดูแลต้นไม้ที่ปลูกและราษฎรใช้ประโยชน์ที่ดินใน ระหว่างแถวของต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถวของ ต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์จากการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ที่ปลูกและ พืชพื้นล่างด้วย
กลุ่มที่ 4 ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ - ก่อน มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541	แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์ 1.หลักการจัดการพื้นที่ เพื่อให้คงเจตนารมณ์ของการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับ พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ ชุมชนที่จะได้รับการพิจารณาต้องเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่ เดิม ไม่มีการจัดที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกพื้นที่มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำกินที่ เป็นที่ยอมรับร่วมกัน และเป็นการให้สิทธิทำกินมิให้เอกสารสิทธิ 2. แนวทางการจัดการพื้นที่ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก คือ การสำรวจการ ครอบครองที่ดิน และการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อตกลงแนวเขตบริหาร

	เพื่อการอนุรักษ์ ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในรูปแบบของการประชุมของชุมชน โดยมีคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ดำเนินการ 2 ระดับ คือ 2.1 คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่ เพื่อร่วมกับชุมชนในการสำรวจและบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน 2.2 คณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดินระดับนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการและแก้ไขปัญหาจากผลการดำเนินงานของคณะทำงานฯ ระดับพื้นที่ โดยนำผลการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และการตรวจสอบผู้ครอบครองที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมอื่นๆ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 66/2547 มาตรวจสอบร่วมกับราษฎร เพื่อจัดระเบียบการครอบครองที่ดิน และกำหนดให้เป็นเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ 3.การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการพิจารณาอนุญาต เมื่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ..... ได้รับการพิจารณาเห็นชอบและมีผลใช้บังคับแล้ว โดยสามารถนำแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ มาจัดทำเป็นโครงการ/แผนงานเพื่อนำเสนอขออนุญาตใช้พื้นที่ได้ตามกฎหมายต่อไป
กลุ่มที่ 5 ชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลน -พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และพื้นที่เกษตรกรรม - พื้นที่เมืองและสิ่งก่อสร้างถาวร	1. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง 1.1ดำเนินการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลน พร้อมทั้งพื้นที่ดินส่วนที่อยู่ห่างจากทะเลไม่น้อยกว่า 100 เมตร และพื้นที่ที่อยู่ห่างจากริมคลองไม่น้อยกว่า 20 เมตร เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน 1.2ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการกำหนดอัตราและเรียกเก็บค่าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนในกรณีต่างๆ 1.3 เสนอและรับฟังข้อคิดเห็นของคณะกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาด 2. คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่ 2.1 จัดประชุมชี้แจงราษฎรในพื้นที่เป้าหมายให้ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานให้มีความถูกต้องตรงกันก่อนจะมีการดำเนินการขั้นตอนต่อไป 2.2 สำรวจ ตรวจสอบและจัดทำแผนผัง การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง 2.3 จัดทำขอบเขต แผนผัง บริเวณที่ยังคงสภาพเป็นป่าชายเลน 3. คณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนที่มีการครอบครองทำประโยชน์ 3.1 จัดทำแผนบริหารจัดการและโครงการเพื่อการอนุญาต 3.2 รับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาดและนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ 3.3 นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี

	3.4 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการอนุญาตตามแผนบริหารจัดการพื้นที่และหลักเกณฑ์ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลน และป่าชายหาด และคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ
--	--

รูปผนวกที่ ผ1-1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS),
Rome.

_____. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.

ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific
Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.

NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering,
and Medicine, Washington, D.C.

Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin
Heidelberg.

บทที่ 2

กรมการปกครอง. 2561. **ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2561)**.
กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.

กรมการพัฒนาชุมชน. 2561. **รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลบ้านบ่อ ปี 2562**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. **หมอดินอาสาตำบลบ่อ ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2561. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2562**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2560. **ภูมิอากาศจังหวัดจันทบุรี** กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

_____. 2562. **สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อ
เศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.

กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. **ข้อมูล
สภาพการใช้ที่ดินจังหวัดจันทบุรี**. ไฟล์ข้อมูล.

คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านต้า. 2559. **แผนพัฒนาท้องถิ่นห้าปี (พ.ศ. 2561-2565)**.
เทศบาลตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 3

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2562. ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. ข้อมูลทรัพยากรดิน. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 5

ศันสนีย์ อรัญวาสน์ และคำรณ ไทรฟัก. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.

บทที่ 6

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562. ไฟล์ข้อมูล.